
आ.व. २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

फिक्कल गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, खाडःसाडः, सिन्धुली
२०७९

फिक्कल गाउँपालिका

गाउँसभा

११ औं अधिवेशनको प्रथम बैठकमा गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री राजु वरालद्वारा प्रस्तुत गरिएको आ.व. २०७९/०८० को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट

२०७९ असार १० गते

गाउँसभाका अध्यक्षज्यू,

गाउँकार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरु,

गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु,

गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरु,

आज म यहाँहरु समक्ष यस फिक्कल गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट प्रस्तुत गर्न उपस्थित भएको छु । यस अवसरमा यस गरिमामय सभामा यहाँहरु सबैलाई हार्दिक स्वागत गर्दै राष्ट्र, राष्ट्रियता र स्वाभिमानको रक्षार्थ साथै स्थानीय सरकारलाई अधिकार सम्पन्न गराउने क्रममा भएका परिवर्तन मुखी आन्दोलनमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रतिहार्दिक श्रद्धासुमन व्यक्त गर्दछु । साथै, ती आन्दोलनका क्रममा घाइते हुनु भएकाहरुको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु ।

विश्व महामारीको रुप लिएको कोभिड १९ को अध्याँरो र त्रासदीमय दिनहरुबाट बल्ल हामी विस्तारै सामान्य जनजीवन तर्फ फर्केका छौं । अध्याँरो पछि उज्यालो आउँछ भने भै त्यो अन्धकारलाई चिदै अब विस्तारै उज्यालो तर्फको यात्रामा हामी अगाडी बढेका छौं । यद्यपी अबै पनि यो महामारी पूर्णरुपमा अन्त्य भएको छैन । यो अवसरमा म कोभिड १९ का कारण ज्यान गुमाउनु भएकाहरु प्रतिपनि हार्दिक श्रद्धान्जली व्यक्तगर्दै उहाँहरुको परिवारजनमा गहिरो समवेदना पनि व्यक्त गर्दछु ।

फिक्कल गाउँपालिकाको दोस्रो कार्यकालका लागि मिति २०७९ वैशाख ३० गते सम्पन्न स्थानीयतह सदस्य निर्वाचनमा हामीलाई अमुल्य मतदान गरी समृद्ध फिक्कल निर्माण गर्ने अवसर प्रदान गर्नु भएकोमा सम्पूर्ण फिक्कलबासी आमामुबा, दाजुभाई तथा दिदिबहिनीहरु प्रतिउच्च सम्मानका साथ हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

फिक्कल गाउँपालिकाको आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट सम्माननीय गाउँसभा मार्फत फिक्कल गाउँपालिकाबासीहरु माभक्त प्रस्तुत गर्न गई रहँदा समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली को राष्ट्रिय आकांक्षामा आधारित हुँदै “फिक्कल समृद्धिको मूलआधार : कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, पर्यटन र रोजगार“ भन्ने मुलनाराका साथ समृद्ध फिक्कल सुखी फिक्कलबासीको सपना साकार पार्ने महाअभियान पुरा गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्तगर्दछु । साथै, हिजो निर्वाचनका क्रममाआम फिक्कलबासीहरुको सामु गरिएका प्रतिवद्धता, हाम्रा परिकल्पना र जनअपेक्षालाई सफल कार्यान्वयन गर्न हामी दृढ संकल्पित रहेको व्यहोरा अवगत गराउँछु ।

हामीलाई थाहा छ,फिक्कलको समृद्धिसँग जोडिएका फिक्कलबासीका चाहानाहरु बग्रेल्टी छन् । हामीलाई यो पनि थाहा छ कि, ती चाहानाहरु क्रमश पुरा हुन्छन् भन्ने फिक्कलबासीको विश्वासको डोरी हामी जनप्रतिनिधिहरूसँग जोडिएको छ । सीमित श्रोत साधनर कठिन भौगोलिक अवस्थितिका बावजुद पनि फिक्कलबासीको त्यो विश्वासको डोरी टुट्न नदिने प्रतिवद्धता पनि यस अवसरमा व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

सभाध्यक्ष तथा उपस्थित महानुभावहरु,

अब म संक्षिप्तमा यस फिक्कल गाउँपालिकाको चिनारी प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

सिन्धुली जिल्लाको पूर्वोत्तर क्षेत्रका साविक महादेवडाँडा,सुम्नाम पोखरी,खोलागाउँ,खाडसाड,सोल्पाठाना र रत्नावती गाउँ विकास समितिहरुलाई मिलाएर फिक्कल गाउँपालिका निर्माण गरिएको हो । पर्यटकीय स्थल फिक्कल चुचुरोको नामबाट यस गाउँपालिकाको नामाकरण गरिएको हो । महाभारत श्रृङखलामा पर्ने २३८६ मिटर उचाईमा रहेको फिक्कल चुचुरो जिल्लाकै सर्वोच्च शिखर हो । मनोरम दृश्यावलोकनका लागि प्रसिद्ध फिक्कल चुचुरो यस गाउँपालिकाका भित्रको पर्यटकीय स्थल हो । भौगोलिक,जैविक विविधता, प्राकृतिक सुन्दरता, बहुजातीय, बहुभाषिक,बहुसांस्कृतिक विशेषता युक्त फिक्कलगाउँपालिकाले सामाजिक,सांस्कृतिक,धार्मिक सहअस्तित्वमा आधारित एकताबद्ध, सभ्य सुसंस्कृत रविभेद रहित समाज निर्माण गर्ने नीतिअवलम्बन गर्दै आएको छ । र, आगामी दिनमा पनि यसमा प्रतिवद्ध रहने छ । समाजमा विद्यमान सबै प्रकारका विभेद, बञ्चितकरण र असहिष्णुताको अन्त्यगर्दै अवसरबाट बन्चित क्षेत्र, वर्ग, समुदाय, जात, जाति र लिङ्गलाई विकास निर्माण, सेवाउपभोगमा समान हिस्सेदारीको वातावरण सिर्जना गर्दै स्वाभिमान र आत्म सम्मानको अनुभुति गर्ने अवस्थाको सिर्जना गर्न स्थानिय सरकार,फिक्कलगाउँपालिका सधैं प्रतिवद्ध रहने छ ।

१. गाउँपालिकाको सुशासन, विकास र समृद्धिको लागि नागरिक मैत्री सेवाप्रवाह गर्न अघिल्ला वर्षहरुमा महत्वपूर्ण ऐन, कानून, निर्देशिका र कार्यविधि निर्माण गरी कानूनी जग बसाल्ने कामभएको छ । गाउँपालिकाको आफ्नै प्रशासनिक भवन निर्माण गरी सेवाप्रवाह गरिरहेको छ । साथै गाउँपालिका मातहतका वडा नं. १ महादेवडाडा देखि वडा नं ५ सोल्पाठानाको भवन निर्माण कार्य पुरागरी आफ्नै भवनबाट सेवाप्रवाह भईरहेको छ भने वडा नं. ६ रत्नावतीको भवन यसै वर्ष सम्पन्न गरी सेवाप्रवाह संचालन गर्ने व्यहोरा अवगत गराउन चाहन्छु ।

२. सिन्धुली जिल्लाको अग्लो स्थान फिक्कललाई पर्यटकीय गन्तव्यको रुपमा विकास गर्न भ्यु टावरलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिएको छ । निर्माणाधिन उक्त भ्यु टावर तत्काल व्यवस्थित गरी संचालनमा ल्याईने छ । चनौटेबाट र नागदहबाट पदमार्ग निर्माणको काम भइरहेको छ । फिक्कलमा अवस्थित अन्य पर्यटकिय स्थल तथा गन्तव्यहरु महाकाली देवीमन्दिर लगायत १ नं वडा महादेवडाडा र ६ नं रत्नावतीमा गुम्वा तथा शहिदपार्क निर्माण,५ नं वडा सोल्पाठानामा कर्भड हल,४ नं वडा र १ नं वडामा चिस्यान केन्द्र र कोल्ड स्टोर निर्माणका लागि विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरि सकिएको छ । चिस्यान केन्द्र र कोल्ड स्टोर निर्माणका लागि संघीय र प्रदेश सरकारबाट यसै आ.ब.मा वजेट प्राप्त भई सकेको हुँदा निर्माण कार्य यसै वर्ष सम्पन्न गर्ने र बाकी रहेका अन्य डिपिआर तयार भएका योजनाहरुको लागि संघीय र प्रदेश सरकार संग माग गरेर काम अगाडी बढाइने छ ।फिक्कल गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै वडा र अधिकांश बस्तीहरु सडकको सन्जालमा जोडिइ सकेका छन् । सडक सन्जालमा जोड्न बाँकी केही बस्तीहरुमा सडक सन्जालमा जोडिने छ ।

३. गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय वडा कार्यालयहरु तथा विषयगत शाखा वा ईकाईको सेवाप्रवाहलाई चुस्त बनाउन विद्युतीय शासन पद्धतिलाई अवलम्बन गरि सूचना प्रविधिलाई उच्च प्राथमिकता दिई नेपाल दुरसंचार प्राधिकरणको ग्रामिण संचार कोष र गाउँपालिकाको सयुक्त लगानीमा फिक्कल गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण विद्यालयहरु, वडा कार्यालय र स्वास्थ्य चौकीहरुमा द्रुत गतिको ईन्टरनेट सेवा संचालनमा रहेको छ भने ५ नं वडा सोल्पाठानामा ग्रामिण संचार फण्ड अप्टिकल फाईबर विस्तार गरी वडा कार्यालय केन्द्र आसपासमा फ्रि वाइफाई संचालनमा आएको छ ।

४. यस गाउँपालिकाको राष्ट्रिय प्रशारण लाईनको विद्युत नपुगेको वडा वस्तीहरुका घरधुरीहरुमा विद्युत विस्तारको लागि नेपाल विद्युत प्राधिकरणबाट ठेक्का प्रक्रिया अगाडी बढी सकेको छ ।

सभाध्यक्ष तथा सदस्यहरु

नेपालको संविधानको अनुसूची ८ मा स्थानीय सरकारलाई प्रदान गरिएको एकलअधिकार, संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारको साभ्भाअधिकार अनुसूची ९ मा रहेका अधिकार तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ प्रयोग गरि पहिलो गाउँसभालेहासिल गरेका महत्वपूर्ण उपलब्धिको जगमातयार गरिएको आगामीआर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीतितथाकार्यक्रम यस सम्मानित सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१. आर्थिक विकास

यस गाउँपालिका वासी कृषकहरुलाई चक्लावन्दी खेती, आर्गानिक खेती, माछा पालन, मौरी पालन, पशुपालन, हाँस कुखुरा पालन, नस्ल सुधार, र उन्नत जातको घाँस खेती गर्ने कार्यलाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ । वीउ, मल र आधुनिक, कृषि औजारमा अनुदान र सहूलियत दरमा ऋणको व्यवस्थापन गरी आधुनिक कृषि प्रणालीलाई जोड दिदै कृषि सम्वन्धि आवश्यक रणनीति बनाई हरित प्राङ्गारिक गाउँपालिका बनाउने छ ।

(क) कृषि उत्पादनमा यस गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउन “एक घर एक व्यवसाय, एक समुह एक उत्पादन” भन्ने नाराका साथ खोलाखोल्सीमा अलैची, महादेवडाडा, खोलागाउँ, चनौटे नागदह लगायत स्थानमा आलु ब्लकलाई प्रभावकारी बनाई उत्पादनमा बढावा दिइने छ । सम्भाव्यताका आधारमा उन्नत जातका एभोकाडो, दन्ते ओखर, आँप, जुनार, कागती, केरा, किवि लगायतका फलफूल साथै चिया, कफि, तरकारी, दलहन बालीहरु, मसलाबालीहरु लसुन, अदुवा बेसार आदिको पकेट क्षेत्रको रुपमा विस्तार गरिने छ । कृषकलाई तरकारी, मसलाबाली, फलफूल, जडिबुटि तथा पोसिलो घाँसको बिऊ फलफुल बिरुवा तथा धान, मकै, गहुँ, आलु, दलहन आदिको वीउ अनुदानमा उपलब्ध गराईने व्यवस्था गरिने ।

(ख) विदेशवाट फर्किएका तथा रोजगारीको खोजीमा रहेका बेरोजगार व्यक्तिहरुमा रहेको सीपको विवरण रोजगार सुचना केन्द्रमा अद्यावधिक गरी उक्त जनशक्तिलाई गाउँपालिका भित्र उपलब्ध हुने निर्माण, सेवा व्यवसाय, उद्योग, कृषि लगायतका क्षेत्रका रोजगार दाताहरूसँग समन्वय गरी रोजगारी प्रदान गरिने छ ।

(ग) कृषि ल्याव स्थापना गरी घुम्ती प्रयोगशाला मार्फत किसानको बारी मै माटो परिक्षण गरिने छ ।

(घ) कृषि उत्पादन बृद्धि गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ साथै बजारीकरण गर्दा गाउँपालिका र कृषि संघ/संस्था, सहकारीहरुको साभ्भेदारीमा बजारीकरणको व्यवस्था गरिने छ ।

(ङ) व्यावसायिक कृषकहरुको उत्पादन सुरक्षा गर्न पशु विमा, वाली विमा र कृत्रिम नश्ल सुधार कार्यक्रम संचालनका लागि बजेटको व्यवस्था गरिने छ ।

(च) सामुहिक, चक्लाबन्दी र सहकारी खेतीको अध्ययन गरी लागु गरिने छ साथै सामुहिक,व्यवसायिक कृषि खेतीकार्य तर्फ प्रोत्साहित गर्दै व्यावसायिक कृषि खेती गर्नेलाई विशेष अनुदानको व्यवस्था गरिने । बाखा ब्लक पकेट र बंगुर पकेट कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गर्दै पशुपालन तथा कृषि व्यवसायमा आधारित युवा स्वरोजगार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।

(छ) दुध उत्पादन गर्ने किसानलाई उत्पादनको आधारमा प्रोत्साहन गरिने साथै बजारीकरको लागि संकलन केन्द्रहरु तथा डेरी उद्योगहरु स्थापना गरिने छ ।

(ज) पालिका भित्र रहेका बाँभो जग्गाहरुको एकीकृत तथ्याङ्क संकलन तथा बर्गीकरण गरी भू उपयोग निती तर्जुमा गरी कार्यन्वयनमा ल्याइनेछ । साथै सार्वजनिक(ऐलानी) पर्ति जग्गा लगायत अन्य व्यक्तिगत,संस्थागत जग्गाहरुको नापीकार्यलाई सहजीकरण गर्न भूमि व्यवस्था आयोगसँग समन्वय गरी नेपाल सरकारको नीति बमोजिम भूमिहिन सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबास गर्ने नागरिकलाई भूमि उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईने छ ।

(झ) खाद्य बैंक व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइने छ ।

(ञ) संघ प्रदेश सरकार कृषक समुह सहकारी विकास विकास साभेदारसँगको सहकार्यमा कृषि एम्बुलेन्स व्यवस्थापन गरिने छ ।

(ट) खाद्यान्न उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्न धान, मकै, गहुँ, र आलु उत्पादक किसानहरुलाई उत्पादन वृद्धि परिमाणको आधारमा प्रोत्साहन मूल्य सहायता प्रदान गरिने छ ।

(ठ) गाउँपालिकाको विशेष पहिचानका लागि कफि, कागती, किवी र केरा गरि चार 'क'उत्पादन कार्यक्रम प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिने छ ।

(ड) स्थानीय रैथाने विऊ विजन जोगाउन कृषि सहकारी संस्थामार्फत विऊ विजन बैंक स्थापना गरिने छ ।

(ढ) एक वडा एक कृषि र पशु प्राविधिकहरुलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(ण) व्यवसायिक कृषकका लागि सहूलियत दरको ऋण व्यवस्था गर्न स्थानीय सहकारीहरुलाई अनुदानको लागि कृषि ऋण सहायता कोषको स्थापना गरिने छ ।

(त) ठूलो परिमाणमा कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी व्यवसायिक फर्म स्थापना गर्न चाहने व्यक्तिहरुलाई भूमि बैंक मार्फत जमिनको व्यवस्था तथा यन्त्र उपकरण प्राप्तिमा सहयोग व्यवस्था मिलाइउन छ ।

(थ) खाली जमिनको उपयोग गरि कृषकको आमदानीमा वृद्धि गर्न 'खोला-खोल्सामा अलैचि: कान्ला-पाखामा अम्रिसो' कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

(द) गाउँपालिका भित्र रहेका खाली सार्वजनिक जमिनलाई उपयोग गरि जमिनको प्रकृति अनुरूपका उत्पादन गर्न व्यक्तिवा समूहलाई लिजमा जमिन उपलब्ध गराइनेछ । खेती योग्य जमिन नहुने किसानका लागि गाउँपालिकाले करारमा भाडा तिरेर जग्गा खेती गर्ने किसानलाई निशुल्क जग्गा उपलब्ध गराइने छ । व्यवसायिक कृषि प्रणालिको विकास र प्रवर्द्धन गर्न कृषि सहकारीको व्यवस्था गरिनेछ साथै कुलो, पोखरी, लिफ्ट सिंचाई आदि माध्यमबाट साना सिंचाई आयोजनाहरु संचालन गरिने छ

(ध) बहुउपयोगी हाईटेक डालेघास तथा फलफुल,जडिबुटी नर्सरी स्थापनाको लागि प्रोत्साहन गरी बिरुवामा आत्मनिर्भर बनाइने छ ।

(न) रैथाने बाली घैया धान,मार्सी धान उत्पादन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ । उच्च मुल्यको फलफुलहरु उत्पादित विउ तथा कृषि उपजहरुमा गाउँपालिकाले आफ्नै लोगो लेवल ट्याग प्रदान गरी बजार प्रवर्द्धनको व्यवस्था गर्नेछ साथै नजिकको बजार केन्द्रहरु, राजधानी शहर लगायतका स्थानमा फिक्कलको अर्गानिक सामान बिक्रीको लागि व्यवस्थापन कार्य अगाडी बढाइने छ ।

(प) व्यवसायिक कृषि खेती तथा पशुपालन व्यवसाय गर्ने कृषकहरूलाई अझ प्रभावकारी बनाउन अन्तर जिल्ला तथा अन्तर गाउँपालिकाहरूमा भएका नमुना फर्महरूको अध्ययन अवलोकन भ्रमण तालिम कृषक पाठशालाको व्यवस्था गरी व्यावसय प्रति आकर्षित गरिने छ ।

(फ) हेल्लो किसान कार्यक्रम निशुल्क संचालन गरी सेवा प्रदान गरिने छ

२. संस्कृति तथा पर्यटन विकास

(क) फिक्कल पर्यटन सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनको मार्गदर्शनलाई कार्यान्वयन गरिनेछ । पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गरी व्यवस्थित ढंगले पर्यटन पुर्वाधार निर्माण, प्रचार प्रसार पर्यटन ग्राम एवं अन्य व्यवस्थापनका कार्य गरिने छ साथै फिक्कल गाउँपालिकालाई गरुयोजनाको आधारमा आकर्षक पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गरिने छ । पर्यटकलाई आकर्षित गर्न विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय गरी विभिन्न स्थानमा सडक बत्तीहरू जडान साथै हरित र सरफाई युक्त सडक बनाइनेछ ।

(ख) सिन्धुली जिल्लाको सर्वोच्च फिक्कल चुचुरोमा निर्माणाधिन पर्यटकीय फिक्कल भ्यु टावरलाई संचालनमा ल्याइनेछ साथै फिक्कल ३ चनौटेबाट टावरसम्म जाने पद मार्ग निर्माणाधिन रहेको र चनौटेबाट महाकाली मन्दिर तर्फबाट सिद्धि निर्माण, टावर रहेको स्थानमा उद्यान, विश्रामस्थल, पिकनिक स्पट, रचनेथाम चित्रे नागे फिक्कल चनौटे महामण्डल माभखर्क परेवाथुम्की नागदह चण्डिभञ्ज्याङ्गमा प्राकृतिकपार्क तथा पिकनिक स्पॉट निर्माण, खानेपानी र महाकाली मन्दिरको व्यवस्थापन र माभखर्क गुम्वा व्यवस्थापनको लागि विस्तृत अध्ययन प्रतिवेदन (डिपिआर) को आधारमा निर्माण कार्य अगाडी बढाईने छ ।

(ग) अनिरुद्र महादेव साघुरी, महादेव मन्दिर केराउवारी, कल्लेरी बालकृष्णेश्वर मन्दिर, फिक्कल गडी दमारचौकी चित्रेनागी पदमार्ग, सांस्कृतिक संग्रहालय लगायतका पुर्वाधार निर्माणको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिनेछ । फिक्कललाई प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्य स्थलका रूपमा घोषणा गरि पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न सम्बन्धित निकायलाई अनुरोध गरिने छ ।

(घ) फिक्कलका विभिन्न पर्यटकीय स्थानहरूमा पिकनिक स्थल निर्माण तथा व्यवस्थापनको लागि बजेट व्यवस्था गरिनेछ । चनौटेमा गुणस्तरीय होमस्टे व्यवस्थापनका लागि संघीय सरकार, स्थानीय सरकार र सम्बन्धित उपभोक्ताहरूको साभेदारीमा ९ वटा होमस्टे भवन निर्माण गरी हस्तान्तरणको चरणमा रहेको र थप ६ वटा होमस्टे भवन निर्माणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गर्न संघीय सरकार सँग समन्वय गरि पहल गरिने छ ।

(ङ) यस गाउँपालिकाको ऐतिहासिक र धार्मिक पहिचान बोकेको सिन्धुली जिल्ला कै सबै भन्दा अग्लो स्थानमा रहेको रचनेथाम पर्यटकीय खेलमैदानको गुरुयोजना तयार भईसकेकोले सोही बमोजिम संघीय सरकार र स्थानीय सरकारको साभेदारीमा रंगशाला निर्माण कार्य यसै वर्ष सम्पन्न गरिने छ ।

(च) सिन्धुलीगढी-फिक्कल हुदै उदयपुरगढी हरिहरपुरगढी नमोबुद्धसम्म जोड्ने ग्रेट महाभारत ट्रेल निर्माण कार्यलाई अगाडी बढाईने छ ।

(छ) दैनिक उपभोग्य सामग्रीहरू उपलब्धताको आधारमा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र उत्पादन भएका तथा स्वदेशी उत्पादनका सामानहरूलाई प्राथमिकता दिई प्रयोग गरिने छ साथै गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने मायाको चिनो, उपहारहरू दिँदा अनिवार्य गाउँपालिका क्षेत्रभित्र उत्पादन गरिएका सामग्रीहरू प्रयोग गरिने छ ।

(ज) वन, वातावरण, जडिबुटी र कृषिमा आधारित पर्यटन विकासलाई विशेष जोड दिईने छ साथै धार्मिक पर्यटनको प्रवर्द्धन गर्न ऐतिहासिक पक्षको आधारमा महाकाली मन्दिरमा मेला लाग्ने व्यवस्था गरिने छ साथै प्रमुख पर्यटकिय क्षेत्र फिक्कल चुचुरोको आसपास रहेको वन क्षेत्रलाई सीमांकन गरी धार्मिक तथा पर्यटकिय वन व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरिने छ ।

(भ्र) यस गाउँपालिका अन्तर्गतका चेत-ईन्द्र स्मृति, उद्धव स्मृतीपार्क रत्नावतीको सहिदपार्क, ठुलो आहाल विचरण पार्क, हरुको विकास संरक्षण, सम्बर्द्धनलाई निरन्तरता दिदै उक्तपार्कहरुमा कार्यरत बगैँचे मालीहरुको सेवा करारलाई निरन्तरता दिने व्यवस्था मिलाईने छ साथै सोल्पाठानाको डाँडागाउँलाई बहुउपयोगी पार्कमा विस्तार गरिने छ ।

(ब) फिक्कल गाउँपालिकाको मुख्य पर्यटकीय स्थल फिक्कल चुचुरो जाने प्रवेश मार्ग मध्यपहाडी लोकमार्ग अन्तर्गत निगुरेखोलामा प्रवेश गेट निर्माण कार्य शुरु गरिने । क्रमश अन्य वडाबाट मध्यपहाडी लोकमार्ग हुदै फिक्कल जाने सडकमा पनि प्रवेश गेट निर्माण गरिने छ ।

(ट) गाउँपालिकाको विभिन्न स्थानमा रहेका आर्यघाटहरुमा आवश्यकता अनुसार मलामी विश्राम भवन निर्माण गर्दै लगानी गरिने छ ।

(ठ) ऐतिहासिक, धार्मिक, साँस्कृतिक एवम पुरातात्विक महत्वका संपदाहरुको अभिलेखीकरण, संरक्षण र सम्बर्द्धन सम्बन्धी कार्य गरिने छ भने गरिमठ, मन्दिर, गुम्बा, धर्मसाला, पाटी, पौवा, चौतारो, ऐतिहासिक सार्वजनिक धारो जस्ता सम्पदाको संरक्षण र विकास गरिनेछ, साथै स्थानीय साँस्कृतिक मेला, पर्व, जात्राहरुको संरक्षण संचालन तथा व्यवस्थापन गरिनेछ । परम्परागत संस्कृति र ऐतिहासिक महत्वको खोलागाउँ स्थित सत्ताब्दी एक रुखको काठबाट निर्माण भएको घरलाई संरक्षण गरि पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

(ड) मातृभाषको संरक्षण, अभिलेखीकरण र प्रवर्द्धन, परम्परागत जातिय तथा संस्कृतिहरु र ललितकलाको संरक्षण तथा विकास सम्बन्धी कार्यहरु गरिने छ साथै साँस्कृतिक रुपमा विविधता रहेको गाउँपालिकालाई जिवन्त राख्नको लागि संस्कृति संरक्षण तथा आदान प्रदान कार्यक्रम साहित्य पर्यटनमा आधारित फिक्कल साहित्य यात्रा गोष्ठी संचालन गरी डकुमेन्टेसन गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गरिने छ ।

(ढ) फिक्कल गाउँपालिकामा साहसिक खेलहरु साइक्लिन म्याराथन बन्जी, र्याफ्टीङ, मोटरबोट, प्याराग्लाइडिङ लगायतका साहसिक पर्यटकीय खेलहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गरि यस्ता कार्यक्रम संचालनमा प्राथमिकता दिईने छ ।

३ सहकारी तथा वित्तीय क्षेत्र

(क) नेपालको संविधान, २०७२ को व्यवस्था बमोजिम समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्र निर्माणका लागि राज्यले अनुसरण गरेको तीनखम्बे अर्थ नीतिको मेरुदण्डको रुपमा सहकारी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्दै गाउँपालिकामा संचालित सहकारी संस्थाहरुलाई प्रवर्द्धन, नियमन एवं व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरुमा उत्प्रेरित गरिनेछ । साथै सहकारी शाखा व्यवस्थापन र आवश्यक बजेट व्यवस्था समेत गरिने छ ।

(ख) गरिबी निवारण मार्फत संचालित सामुदायिक संस्थाहरुको कोष सहकारीमा रुपान्तरण गरी उत्पादनमा लगानी गरिने छ । उक्त कार्यका लागि सामाजिक परिचालनको माध्यमबाट संचालन गर्न एक वडा एक सामाजिक परिचालक रहने गरी संचालनलाई निरन्तरता दिइनेछ साथै विकासका कार्यक्रम सामुदायिक संस्थाको साभेदारीमा समेत गरिने छ ।

(ग) विभिन्न कार्यक्रम तथा आयोजनाहरु मार्फत समुदाय स्तरका समुहहरुलाई उपलब्ध गराएको पूँजी रकम र समुहहरुले गरेको बचत रकमको लगत स्थानीय तहबाट अद्यावधिक गरी सो रकम रोजगारी सिर्जना, आयआर्जन र उत्पादन मुलक कार्यमा परिचालन गरिने छ ।

(घ) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कार्यक्षेत्र भई संचालनमा रहेका सहकारी संस्थाहरुको कारोवारलाई पारदर्शी तथा व्यवस्थित गर्न प्रविधिमा विकास गरी प्रविधि मैत्रीबनाउन आवश्यक दक्ष जनशक्तिका लागि तालिम, उपकरणका लागि बजेट व्यवस्थापन गरिने छ ।

(ङ) स्थानीय सहकारीहरुलाई स्थानीय उत्पादन तथा प्राकृतिक स्रोतको उपयोग गरी विभिन्न कृषि उत्पादन, जडिबुटी खेती तथा प्रशोधन, पर्यटकीय स्थल निर्माण जस्ता क्षेत्रमा लगानी मार्फत स्थानीय बासिन्दाको दैनिक जीवनमा सहजता ल्याउने तथा आयस्रोत वृद्धि हुने परियोजना सञ्चालन गर्न गराउन आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराइने छ ।

(च) सहकारीहरुको स्तर उन्नतीका लागि अध्ययन अवलोकन भ्रमण तथा उपकरण अनुदान एवं संरचनागत विकासका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्थापनका लागि बजेट व्यवस्था गरिने छ ।

(छ) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कार्यक्षेत्र भई संचालनमा रहेका सहकारी संस्थाहरुमा आवद्ध रहेका शेयर सदस्यहरुलाई व्यवसाय गरी स्वरोजगारी सृजना गरी आर्थिक अवस्थामा बृद्धिगरी आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याउन आवश्यक पर्ने रकम युवा तथा खेलकुद मन्त्रालय अन्तर्गत युवा तथा साना व्यवसायी स्वरोजगार कोष संग समन्वय गरी सहूलियत पूर्ण कर्जाको व्यवस्थापन गरिने छ ।

(ज) पालिका भित्रका उत्कृष्ट सहकारीलाई पुरस्कृत गरिने छ ।

(झ) कृषि, स्वास्थ्य, शिक्षा, सञ्चार, आवास, विद्युत, बायोग्यास, फोहोर मैला संकलन तथा व्यवस्थापन जस्ता विषयहरुमा सहकारीमार्फत गरिनेछ ।

(ञ) पालिका भित्रका उत्कृष्ट सहकारीलाई पुरस्कृत गरिने छ ।

(ट) गाउँपालिका केन्द्रमा प्राईम कमर्सियल बैंकको शाखा मार्फत वडाहरुमा बैकिङ सेवा केन्द्रहरु सञ्चालनमा ल्याइने । सो मार्फत वित्तिय साक्षरता र १ व्यक्ति १ बैंक खाता अभियान सञ्चालन गरिने छ ।

४ भूमीको व्यवस्थापन, सहरी विकास तथा बस्ती विकास

(क) भूमीको लगत तयारी भुमि ऐन र नियमावलीको आधारमा जमीनको उपयोगिता र उत्पादन शिलताका आधारमा बर्गीकरण गरिने छ ।

(ख) भूमी बैंको स्थापना गरिनेछ भुमि हिनलाई जग्गा उपलब्ध गराइनेछ ।

(ग) संघ र प्रदेशसंग सहकार्य गरी सुकुम्बासी समस्या समाधानको व्यवस्था मिलाइने छ ।

(घ) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सार्वजानिक जग्गाहरुको संरक्षण र व्यवस्थापन गरिने छ ।

(ङ) नेपाल सरकारको नीति अनुसार संघीय सरकारको समन्वय र सहयोगमा अव्यव स्थित र जोखिम युक्त बसोबासलाई व्यवस्थित गरी जीवीकोपार्जन सम्बन्धिकार्यहरु गरिने छ ।

(च) नयाँ सहरको खोज कार्य गरिनेछ साथै पुराना बस्तिहरुको सुधार, पूर्वधार विकास तथा विस्तार गरिनेछ ।

(छ) भवन संहिताको मापडण्ड अनुसार भूकम्प प्रतिरोधि भवन निर्माण कार्यलाई अनिवार्य गरिने छ ।

(ज) नदी नियन्त्रण गर्न जोखिम युक्त स्थानमा तटबन्धनको निर्माण गरी जनताका बस्ति र भूमीलाई सुरक्षित गर्न संघ र प्रदेश सरकारसँग सहकार्यमा व्यवस्थापन गरिने छ ।

(झ) भुकम्प पश्चात भुकम्पमा परेका तर पुर्न लाभ कार्यक्रम नपरेका अति विपन्न परिवारका व्यक्तिहरुको साभेदारीमा भुकम्प प्रतिरोधि भवन आवास निर्माण र फिक्कल गाउँपालिकालाई आगामी १ वर्ष भित्र खरको छाना मुक्त गराइनेछ ।

५ उद्योग विकास

(क) उद्योग व्यावसाय प्रवर्धन गर्न गाउँपालिकामा उद्योग शाखा स्थापना गरिनेछ, पालिकामा अनुसन्धान केन्द्र आविस्कार केन्द्र स्थापना गरिने छ ।

(ख) उद्यमीहरुलाई उद्योग संचालन गर्न आवश्यक औजार तथा उपकरणहरु आवश्यक कार्यविधी बनाई अनुदानमा उपलब्ध गराईने छ ।

(ग) महिलाको नाममा उद्योग तथा व्यावसाय दर्ता भई संचालन गरी प्रत्यक्ष ५ जनालाई रोजगारी पुग्ने खालको उद्योग/व्यवसायदर्ता गर्दा दर्ता शुल्क नलिने व्यवस्था गरिने छ ।

(घ) गाउँपालिकामा उद्योग ग्रामको स्थापना गर्न उपयुक्त स्थानको पहिचान गरी संघीय सरकार र प्रदेश सरकारको समन्वयमा उद्योग स्थापना गरिने छ ।

(ङ) स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित दैनिक उपभोग्य सामग्रीहरु उत्पादन गर्ने लघु उद्यमीहरुलाई लघु उद्यम विकास कार्यक्रम संचालन गरिने छ साथै स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित लघु तथा घरेलु उद्यमहरुको प्रवर्द्धन गर्न सीपमुलक तालिमको व्यवस्था गरी उत्पादित वस्तुहरुको बजारीकरणको सुनिश्चतता प्रदान गर्न सहयोग पुग्ने गरी कार्यक्रम तथा बजेट व्यवस्था गरिने छ ।

(च) ५० लाख भन्दा माथि लगानी गरी उद्योग स्थापना गर्ने व्यावसायीलाई आर्कषित गर्न विशेष कार्यक्रम ल्याईनेछ साथै फिक्कल गाउँपालिका क्षेत्रमा उद्योग व्यवसायहरु संचालन गर्न इच्छुक उद्यमीहरुलाई उद्योग परिसरमा पानी,विजुली र सडक पूर्वाधार उपलब्ध गराईने साथै स्थानीय करमा सहुलियत नितीको अवलम्बन गरिने छ ।

(छ) वैदेशिक रोजगारीमा रहेका नागरिकहरुलाई गाउँपालिका क्षेत्र भित्र लगानी गर्न प्रोत्साहन गर्न विप्रेषण तथा वित्तिय साक्षरता सहजीकरण कार्यक्रम ल्याईने छ ।

(ज) स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने कोदोको पेय पदार्थलाई ब्राण्डिङ्ग गरी बजारीकरणको व्यवस्था गरिने छ ।

(झ) व्यवसायिक क्षेत्रमा लाग्न चाहने यूवाहरुलाई आधारभूत तालिम, यन्त्र उपकरण सहयोग र अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था मिलाइनेछ साथै वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका तथा बेरोजगार युवाहरुको तथ्याड्क संकलन गरि उनीहरुलाई स्वरोजगार मुलक तालिम र सिपको परिक्षण गरि श्रम बजारमा पठाइने छ ।

(ञ) गाउँपालिका भित्र उत्पादन मुलक व्यावसाय सञ्चालनका लागि सहुलियत दरको ऋण व्यवस्था गरि । वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका तथा बेरोजगार यूवाहरुलाई व्यवसायिक कृषि र स्वरोजगार मुलक उद्यममा संलग्न गराउन सहुलियत पूर्ण कर्जा तथा अनुदान सुविधा उपलब्ध गराइने छ ।

(ट) खाडसाड वेशीमा संचालनमा रहेको स्थानिय हाट बजारको लागि थप व्यवस्था गरि सुविधा युक्त बनाइने छ साथै फिक्कल ५ सौल्पाठानाको डाडागाउँ भन्ने स्थानमा उद्योग ग्राम संचालनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन भईसकेको हुदाँ सोही स्थानमा औद्योगिक ग्राम निर्माणको प्रक्रियालाई अगाडी वढाईने छ साथै तपशिलका उद्योगहरु संचालन गर्न समन्वय सहयोग गरिनेछ ।

(ठ) आर्थिक रूपले अति विपन्न श्रमिक तथा मजदुरलाई रोजगारी उपलब्ध गराउन श्रम मुलक प्रविधिको प्रयोग गरी कार्यन्वयन गरिने आयोजनाहरु छनौटमा प्राथमिकता दिने व्यवस्था मिलाइने छ ।

(ड) साना तथा मझौला उद्योगहरुको स्थापना र विकास गर्न निजि क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ साथै उच्चमशिलता विकासका लागि तालिम र पूँजीको व्यवस्था मिलाइने छ ।

(ढ) स्थानीय सिप, प्रविधि र कच्चा पदार्थमा आधारीत घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन गर्न नीति निर्माण गरि लागु गरिने छ ।

(ण) सहकारी र निजि क्षेत्रको लागत सहभागितामा स्थानीय बस्तुहरुको उत्पादन, आपूर्ति तथा बजारिकरण सम्बन्धी कार्यहरु गरिने छ ।

(त) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रको स्थानीय साधन प्रयोग गरी ईच्छुक युवा तथा कृषकहरुलाई तपसिलमा उल्लेखित व्यवसाय तथा उद्योग संचलन गर्न प्रोत्साहन गर्ने साथै बजेटको समेत व्यवस्थापन गरिने छ ।

तपसिल :

१. बालुवावासिङ्ग प्लान्ट
२. माटोका भाडा उत्पादनउद्योग
३. सिमेन्ट ब्लक बनाउने उद्योग
४. नेपालीकागजनिर्माण उद्योग
५. मिलरल वाटर (पिउने पानी) उत्पादन उद्योग
६. इटा उत्पादन उद्योग
७. अचार,स्थानीयधानको चामल,पिठो,दाल प्रशोधन गरी निर्यात गर्ने व्यवसाय ।
८. डेरी उद्योग संचालन गरी खुवा,घ्यु दुधजन्यअन्य सामाग्रीउत्पादन गर्ने ।
९. चाउमिनउद्योग
१०. ब्युटीपार्लर
११. कपाल काट्ने शैलुन
१२. होजियारीहरु
१३. ढाका बुनाई
१४. होटेल,मोटेल,क्याफे,रेष्टुरेन्ट,चिया चमेना गृह
१५. नर्सरी
१६. बास तथा काठ जन्य सामाग्रीउत्पादन ।
१७. धातुकामुर्ति तथा भाडा उत्पादन सम्बन्धि ।
१८. ग्रिलउद्योग
१९. सावुन उद्योग

(थ) उपभोक्ता हित संरक्षण सम्बन्धीकार्यहरु सहकारीका माध्यमबाट उपभोक्ताको हितलाई ध्यानमा राखि गरिने छ ।

६. सामाजिक विकास

शिक्षा

(क) गाउँपालिकाको शैक्षिक गुरुयोजना निर्माण गरी गाउँपालिकालाई गुणस्तरीय शिक्षाको हवकारुपमा विकास गरिने छ ।

(ख) हरेक वडाका २/२ वटा बालबिकास केन्द्रहरुमा बालमैत्री पूर्वाधार थप गरी आधुनिक बालबिकास केन्द्र वेस्ट मन्टेस्वरी, आधुनिक किन्डर गार्डेनको रूपमा बिकास गरिने छ, साथै क्रमश कक्षा १, २, ३ र सो भन्दा माथील्लो कक्षामा अनुसन्धान गरी अंग्रेजी माध्यम वा अन्य माध्यम प्रभावकारी माध्यमबाट पठनपाठन गरीने छ । गाउँपालिकामा तालिम केन्द्र स्थापना गरी सम्बन्धित विषयका शिक्षकहरुलाई तालिमको व्यवस्था मार्फत शिक्षण गराउने प्रबन्ध मिलाईने छ ।

(ग) गाउँपालिका स्थित सामुदायिक विद्यालयहरुका विद्यार्थीहरुलाई नेपाल सरकारबाट व्यवस्था भए बमोजिम र बालसिकाई केन्द्रमा अध्ययनरत विद्यार्थीलाई स्थानीय उत्पादनमा आधारित दिवाखाजा कार्यक्रम प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ, साथै दिवाखाजा कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाई विद्यालय क्षेत्रभित्र जंगफुडलाई पूर्णरूपमा निषेध गरिने छ ।

(घ) अध्ययन पश्चात तोकियको समयसम्म पालिकामा अनिवार्य योगदान सेवा गर्ने सर्तमा उच्च शिक्षा र प्राविधिक शिक्षामा पहुच विस्तार गर्न गरिब जेहेन्दार विद्यार्थीलाई उच्च शिक्षा र प्राविधिक प्राविधिक शिक्षा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीलाई ब्याज अनुदानमा ऋण सहयोग कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

(ङ) गाउँपालिकामा स्थायी बसोबास गरि देशका विभिन्न प्राविधिक शैक्षिक संस्थामा अध्ययन गरिरहेका दलित, जनजाती, सिमान्तकृत, महिला, अपाङ्ग, अतिविपन्न गरिब तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरु तथा विज्ञान, अंग्रेजी, गणित विषयलाई उच्चशिक्षा पढ्ने विद्यार्थीलाई निजको आर्थिक अवस्थाको आधारमा प्रदान गरिने छात्रावृत्तिको व्यवस्थालाई अझथप गरी व्यवस्थित गरिने छ ।

(च) कम्प्युटर तथा कम्प्युटर शिक्षकको व्यवस्था भएका १९ वटा सामुदायिक विद्यालयहरुमा शिक्षण सिकाईलाई थप प्रभावकारी रूपले संचालन गर्न श्रव्य दृश्य कक्षा संचालन गर्नको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ, साथै अन्य सम्पूर्ण विद्यालयहरुमा क्रमश व्यवस्थापन गरिनेछ ।

(छ) सबै माध्यमिक विद्यालयहरुमा नर्सको व्यवस्था मिलाउन प्रदेश सरकारलाई अनुरोध गरिने छ ।

(ज) साविकमा अस्थायी अनुमतिलेई संचालनमा आएपछि कक्षा तथा तह वृद्धिभई हाल मावि र आधारभुत तह सम्म संचालित अवस्थामा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरुको विद्यार्थी, कक्षा संख्याको आधारमा सरकारी अनुदानबाट उपलब्ध गराईएको शिक्षक अपुगभई पठनपाठन सुचारु गराउने समस्याबाट गुज्रिरहेका विद्यालयहरुमा विद्यार्थी संख्या, विषयगत आवश्यकता र भौगोलिक अवस्था समेतका आधारमा संघीय सरकारबाट विद्यमान शिक्षक दरबन्दीको पुनरावलोकन र न्यायोचित वितरणको व्यवस्थापन भएसम्मको लागि ३५ जना विद्यार्थी बराबर एक शिक्षकको मापदण्डलाई आधार बनाई सो आधारमा कार्यपालिकाबाट स्वीकृत लिई थप शिक्षक व्यवस्था गर्न चालु खर्च बजेटबाट अनुदान दिने व्यवस्था गरिने छ, साथै सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी संख्या र विषयगत दरबन्दीका आधारमा दरबन्दी मिलान गरी नपुग दरबन्दी माग गरिनेछ ।

(झ) विगतमा प्राथमिक विद्यालय संचालन गर्न अस्थायी स्वीकृति र बाल बिकास केन्द्र सहयोगी कार्यकर्ता दरबन्दी पाएका तर प्रावि शिक्षक दरबन्दी नपाएका प्राविहरुलाई कार्यपालिकाको स्वीकृतिमा अर्को व्यवस्था नभएसम्मको लागि प्रावि तह शिक्षकको तलब सुविधा संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट तोकिए बमोजिम व्यवस्था गरिने छ ।

(ञ) गाउँपालिकाबाट स्वीकृति लिई संचालनमा आएका बालसिकाई केन्द्रहरु गोठडाँडा, थाक्ले, सल्ले, डाँडागाउँ, आहालडाँडा, गैरी, हंकाली र गुरुङ्गछापलाई निरन्तरता दिईनेछ, साथै, भेडिखोर, भुल्के-लामिडाडा नारिम खोलामा थप बालसिकाई केन्द्र संचालन गरिने ।

(ट) सामुदायिक विद्यालयहरुमा आधारभुत तहसम्म थप ऐच्छिक विषयको पाठ्यक्रम बिकास गरि लागु गरिने छ, साथै स्थानिय पाठ्यक्रमको पाठ्यक्रम उपलब्ध गराइने छ ।

(ठ) नेपाल सरकार र गाउँपालिकाको स्वीकृतमा संचालन भई रहेका बालबिकास केन्द्रका सहयोगी कार्यकर्ताहरूको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईने छ ।

(ड) विद्यालयहरूमा उपलब्ध ईन्टरनेट सुविधा प्रभावकारी उपभोगको व्यवस्था मिलाईनेछ साथै शिक्षक कर्मचारीहरूलाई आइसिटि सम्बन्धी तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

(ढ) गाउँपालिका अन्तर्गत संचालित सामुदायिक विद्यालयहरूमा रहेका विद्यार्थी संख्या र शिक्षक संख्याको अनुपातको आधारमा शिक्षक दरबन्दी मिलान गरिनेछ साथै विद्यार्थी संख्या अत्यन्तै न्यून रहेका र भौगोलिक रूपमा नजिकको दुरीमा रहेका विद्यालयहरूलाई आवश्यक मापदण्ड तयार गरि एक आपसमा मर्ज गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ । यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा कार्यरत राहत र दरबन्दी शिक्षकहरूलाई आवश्यकताका आधारमा रिक्त समानपदमा कामकाज गर्न खटाउने, राहत दरबन्दीका समान पदमा सरुवाको व्यवस्था मिलाईने छ ।

(ण) माध्यामिक विद्यालयहरूमा १/१ वटा भिन्न प्राविधिक विषयको कोशिस गरिनेछ साथै संघीय सरकारसँगको समन्वय र सहकार्यमा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र विभिन्न विषय अध्ययन गराउने प्राविधिक शिक्षालयलाई आवश्यकता र संभावनाको आधारमा स्थापना गरि संचालन गर्न पहल गरिनेछ, सिपसिकाई केन्द्रहरू स्थापना गरि वडा वडामा आगामी वर्षमा अत्याधिक जनशक्तिलाई दक्ष बनाई उत्पादनमा सहभागी गराईने छ ।

(त) सामुदायिक विद्यालयहरूमा कार्यरत लेखा कर्मचारी, बालबिकास सहयोगी कार्यकर्ता र विद्यालय सहयोगीहरूलाई पोशाक भत्ता बापत प्रति व्यक्ति वार्षिक रु.१० हजार रकम चालु खर्च शीर्षकबाट उपलब्ध गराउदै आएकोमा निरन्तरता दिइनेछ ।

(थ) उच्च शिक्षाको लागि यस गाउँपालिका स्थित स्वर्ण कौशिका क्याम्पसलाई बहुविषय अध्यापन गराउने व्यवस्थाको लागि संघ र प्रदेश सँग समन्वय र सहकार्य गरि संचालन गर्न पहल गरिने छ ।

(द) गाउँपालिकामा एउटा १२ कक्षासम्म विज्ञान विषय पठन पाठन हुने माध्यामिक विद्यालय स्थापनाका लागि आवश्यक तयारी अघि बढाइनेछ ।

(ध) बालबिकास सहजकर्ता तथा कम्प्युटर शिक्षकको दरबन्दीका लागि संघीय तथा प्रदेश सरकार सँग आवश्यक पहल अगाडी बढाइने छ ।

(न) यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूमा कक्षा ५, ८, एसईई र कक्षा १२ मा उत्कृष्ट १/१ जना छात्र/छात्राहरूलाई पुरस्कृत र सम्बन्धित विद्यालयलाई पुरस्कार प्रोत्साहन अनुदानका व्यवस्था गरिने छ ।

(प) विधिक धार सञ्चालन भएका विद्यालयमा शिक्षक, दरबन्दी प्राविधिक सामाग्री आदि पक्षको व्यवस्थापन गरिने छ ।

(फ) विद्यालयका शिक्षकहरूलाई छनोट गरी अध्ययन, अनुसन्धानमा पठाउने र उक्त अध्ययनबाट फर्के पछि गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कम्तीमा २ वर्षसम्म सेवा गर्नुपर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

(ब) गाउँपालिका भित्र शैक्षिक, प्रशासनिक तथा आर्थिक व्यवस्थापनमा एकरूपता ल्याउन गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका विद्यालयमा एकै किसिमको सफ्टवेयर प्रणाली लागु गरिने छ ।

(भ) गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरूलाई पि.टि, नृत्य संगित योगा तथा खेलकुद शिक्षकको रूपमा स्रोत शिक्षकको व्यवस्थापन गरिनेछ साथै विद्यालयमा स्वास्थ्य तथा शारिरीक शिक्षा, खेलकुद र अतिरिक्त क्रियाकलाप साप्ताहिक रूपमा नियमित संचालनको व्यवस्था मिलाइने छ ।

(म) कक्षा १२ सम्मको सम्पूर्ण परीक्षा सञ्चालन र व्यवस्थापन गरिने छ ।

- (य) मापदण्ड तयार गरी उत्कृष्ट शिक्षकलाई पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- (र) विद्यालयको नियमित अनुगमन गर्ने र अनुगमनका क्रममा शिक्षकहरूलाई आदर्श कक्षा प्रदर्शनका लागि स्रोत व्यक्तिको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- (ल) गाउँपालिकाबाट सिर्जना गरिएका दरबन्दीहरूको तलब सुविधा समय सापेक्ष समायोजन गर्ने र प्रधानाध्यापकहरूको लागि थप सेवा सुविधाको व्यवस्था गरिने छ ।
- (व) नमुना आवासिय मेघा विद्यालयको अवधारणा अनुरूप विद्यालयलाई व्यवस्थापन नीति अवलम्बन गरिने छ साथै हरेक वडाका १/१ वटा माध्यमिक विद्यालयहरूलाई श्रोत सम्पन्न नमुना विद्यालयको रूपमा विकास गरिने छ, त्यस्तो विद्यालयमा अनिवार्य अंग्रेजी माध्यममा पठन पाठनको शुरुवात गरिने छ ।
- (श) फिक्कल गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका अपाङ्ग विद्यार्थीहरूको पहिचान गरी कुनै विद्यालयलाई आधार विद्यालयको रूपमा लिई विशेष कक्षा सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- (ष) विद्यालयहरूलाई खेल मैदानको यथोचित व्यवस्थापन गर्नका साथै हरित विद्यालयको अवधारणा अनुरूप विद्यालयहरूमा बगैँचा बाल बगैँचा निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- (स) प्रत्येक विद्यालयमा स्वच्छ पिउने पानीको व्यवस्था मिलाइने छ साथै अपाङ्ग मैत्री र छात्रा मैत्री **एक विद्यालय एक स्मार्ट शौचालय** निर्माण गरिने छ शौचालय र शौचालयमा स्यानीटरीको व्यवस्था गरिने छ ।
- (ह) विद्यार्थी संख्याको आधारमा नपुग विद्यालय भवन, काक्षाकोठा, फर्निचर, विद्यालय कम्पाउण्ड लगाएत व्यवस्था गरिने छ ।
- (क्ष) स्याटालाईट सिकाइकेन्द्रहरू संचालनल गरिनेछ, डिजिटल साक्षरता कार्यक्रम प्रत्येक मा.वि.मा ई-लाइब्ररीको व्यवस्थाको साथै शिक्षामा सूचना तथा संचार प्रविधिको थानीयतहमा व्यवस्थित पुस्तकालयको स्थापना गरी अध्ययन अनुसन्धान कार्यलाई समेत अधि बढाइने छ
- (त्र) गाउँपालिकाबाट सिर्जना गरिएका प्रा.वि.कम्प्युटर, शिक्षक, नि.मा.वि.र मा.वि.दरबन्दीमा कार्यरत शिक्षक कर्मचारीहरूको तलब सुविधा गाउँपालिकाको निर्णय बमोजिम हुनेछ साथै यस गाउँपालिकाको १२ वटा माध्यमिक विद्यालयहरूमा सरसफाई कार्यको लागि थप जना सहयोगी कर्मचारीको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

७ महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक

- (क) लैङ्गिक नीतिलाई पूर्णरूपमा लागू गरी लैंगिक मैत्री पालिका निर्माण गरिने छ ।

- (ख) गाउँपालिका क्षेत्र भित्र हुने बालविवाह बालश्रमलाई पूर्णरूपमा अन्त्य गरी बालमैत्री गाउँपालिका निर्माणका लागि आधारभूत पुर्वाधारहरु तयार गरिने छ साथै बालमैत्री स्थानिय शासन अबलम्बन गरी बालमैत्री पालिका निर्माण गरिने छ ।
- (ग) अनाथ तथा जोखिममा रहेका बालबालिकाको उद्धार तथा संरक्षणको लागि बाल संरक्षण कोषको स्थापना गरिने छ ।
- (घ) जेष्ठ नागरिकहरुको निशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण घरघरमा गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाई घर घरमा जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य कार्यक्रम संचालनमा ल्याइने छ ।
- (ङ) जेष्ठ नागरिकहरुको मनोबल बढाउन जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम संचालन गरि जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र वितरणलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ साथै, जेष्ठ नागरीक तीर्थाटन कार्यक्रम का प्याकेज कार्यक्रमहरु ल्याइने छ ।
- (च) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई निशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण उपचारको व्यवस्था गरिनेछ साथै आत्म सम्मान तथा आयआर्जन वृद्धि गर्ने विशेष कार्यक्रम संचालनमा ल्याइने छ ।
- (छ) महिलाहरुलाई आत्मनिर्भर बनाउन समूह तथा सहकारीमा आवद्ध गरिनेछ साथै १ व्यक्ति १ समूह र १ सहकारी उत्पादन कार्यक्रम संचालनमा ल्याइने छ ।
- (ज) विपन्न असहाय घरेलु हिंसा प्रभावित व्यक्तिलाई कानुनी उपचारको लागि गाउँपालिका सम्म आउँदा लाग्ने शुल्क तथा यातायात खर्च, सुरक्षित आवास, मनोविमर्श तथा प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको निशुल्क व्यवस्थापन गरिने छ ।
- (झ) जेष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र नमुनाको रूपमा संचालन गरिने छ ।
- (ञ) उत्कृष्ट असल सासु बुहारी सम्मान कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइने छ साथै सामाजिक रूपमा बहिष्करणमा परेका समुदायहरुको उत्थानको लागि विशेष कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याई समानता र न्यायपूर्ण समाज निर्माण गरिने छ ।
- (ट) विपन्न समुदाय, महिला, लोपोन्मुख समुदाय, दलित र सिमान्तकृत समुदायलाई सरकारी सेवामा उपस्थिति बढाउनको लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- (ठ) संक्रमण जोखिम र विपद्को अवधिमा अशक्त, असहाय एवं आर्थिक रूपले विपन्न गर्भवती महिला, जेष्ठ नागरिक एवं अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई राहतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरी बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- (ड) विद्यालयहरुमा अध्ययनरत छात्र/छात्राहरुको लागि निःशुल्क आँखा चेकजाँच गरी चश्मा प्रयोग गर्नुपर्ने छात्र/छात्राहरुको हकमा र ६० वर्ष भन्दा माथिका जेष्ठ नागरिकहरु अपाङ्ग एकल महिला एकल पुरुषको हकमा निशुल्क चश्मा उपलब्ध गराइने छ ।
- (ढ) गाउँपालिका स्तरमा एक वडामा एक वृद्धाश्रम तथा हिंसा पिडित महिला आश्रय स्थल सुरक्षित आवासको निर्माण गरिने छ साथै मानविय सहायताका लागि परोपकारी संस्थाहरु संघ सरकार प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरिने छ ।

(ण) दलित महिला सदस्य र महिला समुदायका व्यक्तिहरुको लागि सामुदायिक संगठनहरुको प्रवर्द्धन र नेतृत्व विकास काकार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।

(त) जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति एकल महिला असहाय एकल पुरुष तथा असहायको लगत संकलन गरी सहयोगको लागि विशेष निति बनाइने छ ।

(थ) जातीय छुवाछुत र सामाजिक कुरिति, कुसंस्कार, रुढीवादी अन्धविश्वासको अन्त्य गर्न साँस्कृतिक सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

(द) किशोरी कानुनी शिक्षा साक्षरता र आत्मरक्षा तालिम संचालनमा ल्याई किशोरीहरुलाई क्षमतावान् बनाइने छ । किशोरी सिपविकास तालिम संचालन गरी आत्मनिर्भर बनाइने छ ।

(ध) कक्षा १०,११ र १२ मा अध्ययनरत नानीहरुलाई शैक्षिक जानकारी मुलक कार्यक्रम संचालनमा ल्याइने छ ।

(न) ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुलाई पोषिला थप खानेकुरा व्यवस्था गरिने छ ।

(प) कार्यस्थलमा हुने लैंगिक हिंसा, घरेलु हिंसा तथा सामाजिक भेदभाव हटाउने कार्यक्रम ल्याइने छ ।

(फ) गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका मतदाताहरुलाई निर्वाचन सम्बन्धि र आफ्नो मताधिकारको बारेमा मतदाताशिक्षा जस्ता कार्यक्रम संचालन माल्याइने छ ।

(ब) विभिन्न उत्पादनका साधनहरु उपलब्ध गराई रोजगारी र आयआर्जनका अवसरहरु उपलब्ध गराइने छ । उत्पादनमा संलग्न हुन नसक्ने नागरीकहरुलाई सामाजिक सुरक्षाको व्यवस्था मिलाइने छ ।

(भ) गाउँपालिका महिला उत्थान कार्यक्रम संचालनमा ल्याइने छ ।

(म) फिक्कललाई सडक बालबालिका मुक्त क्षेत्र बनाइने छ मानसिक असन्तुल भएका व्यक्तिको पुनःस्थापना र व्यवस्थापन गर्न संघ र प्रदेश सरकार संग समन्वय गरिने छ ।

(य) विपन्न महिला, गरिवि, विपन्न र बेरोजगारीहरुको तथ्याङ्क संकलन गरी गरिवी निवारण सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गर्ने पहल गरिने छ साथै **रोजगार बैंक** स्थापना गरि सीप शिक्षालाई श्रम रोजगारमा रुपान्तरण गरिने छ ।

५ युवा तथा खेलकुद

(क) शारीरिक रुपमा सुगठित तथा स्वस्थ नागरिक उत्पादनको लागि गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद विकास समिति गठन गरि खेलकुद क्यालेन्डर मार्फत खेलकुद प्रतियोगिताहरु आयोजना गरिनेछ साथै सामुदायिक विद्यालयहरुमा खेलमैदानको निर्माण तथा खेलकुद सामग्रीको व्यवस्थापन लगायतका अतिरिक्त कार्यक्रमलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने छ

- (ख) विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार भईसकेका खेलमैदानहरुको निर्माण कार्य सम्पन्न गरिने छ । क्रमश एक वडा एक खेलमैदान वडास्तरीय खेलमैदान निर्माण गरिनेछ ।
- (ग) राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड छनौट प्रतियोगितालाई सहकार्य गरि निरन्तरता दिई प्रतियोगिता संचालनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- (घ) फुटबल र भलिबल विधामा गाउँपालिका स्तरीय अध्यक्ष कप प्रतियोगिता संचालन गरिने छ ।
- (ङ) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगितामा सहभागीता जनाउने खेलाडीलाई प्रोत्साहन भत्ता र पुरस्कारको व्यवस्था गरिने छ ।
- (च) सम्भाव्यता अध्ययन गरी विभिन्न साहसिक खेलहरुको प्रतियोगिता संचालन गरि खेलकुदको माध्यमद्वारा पर्यटन प्रवर्द्धन गरिने छ ।
- (छ) श्रम रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षा मन्त्रालय, गाउँपालिका र दातृ निकायसगँको साभेदारीमा सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- (ज) युवाहरुमा युवाको शहर जस्ता रचनात्मक सहभागीताका“आफ्नो गाउँआफै बनाऔ, हामीले नगरे कस्ले गर्छ, अहिले नगरे कहिले गर्ने”भन्ने भावना जागृत गरि बेरोजगार युवाहरुको सीप, दक्षता र क्षमताको पहिचान गरी गाउँपालिका, प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र अन्य रोजगार प्रदायक सगँ समन्वय गरी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र संचालन हुने विकास निर्माण कार्यमा रोजगारी प्रदान गरिने छ ।
- (झ) गाउँपालिका स्तरिय कवडहल फिक्कल ५ भ्गरेमा निर्माण कार्य संघ प्रदेशसँग समन्वय गरी थालनी गरिने छ ।
- (ञ) गाउँपालिका स्तरीय वार्षिक खेलकुद महोत्सव आयोजना गरिनेछ । साथै, खेल स्कुल संचालन गरिने छ ।
- (ट) यूवाहरुलाई सकारात्मक सोच र सुनौलो भविष्यको भावना जागृत गराउन क्यारियर काउन्सिलीङ्ग कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- (ठ) पालिका भित्रका युवाहरुको स्थितिपत्र प्रकाशन गरिनेछ । पालिकालाई युवा मैत्री पालिकाको रुपमा विकास गरिने छ ।
- (ड) शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगारी र सामाजिक सुरक्षाका क्षेत्रमा महिला वर्गलाई विशेष प्राथमिता दिइने छ ।
- (ढ) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका युवाहरुलाई खेल क्षेत्रमा प्रोत्साहित गर्न गाउँपालिका स्तरीय एक युवा परिषद गठन गरि कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।
- (र) बेरोजगार र श्रमगर्न चाहने युवाहरुलाई पालिका रोजगार कार्यक्रम प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा आवद्ध गरिने छ । वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका व्यक्तिहरुको ज्ञान, सीप र पूँजीको सदुपयोग गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- (व) रोजगारीका लागि लघु उद्यम तथा उद्यमशिलता विकास सम्बन्धी कार्यक्रम संचालनमा ल्याइने छ ।

८ स्वास्थ्य

- (क) फिक्कल गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट निशुल्क वितरण गर्ने सूचिमा पर्ने औषधिहरु सहज उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- (ख) आधारभुत स्वास्थ्यमा सबै नागरिकको पहुँच सुनिश्चितताका निमित्त स्वास्थ्य विमा कार्यक्रममा अनिवार्य सहभागी गराईने छ ।

(ग) गाउँपालिका बासी गर्भवतीलाई सुत्केरी गराउनु स्वास्थ्य संस्थामा जाँदा निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराइनेछ । नेपाली नागरिकतामा उल्लेखित जन्ममतिको आधारमा ७० वर्ष उमेर पुरा भएका गाउँपालिका बासी जेष्ठ नागरिकहरूलाई र रातोकार्ड पाउने अपाङ्ग र असत्तहरूलाई निशुल्क एम्बुलेन्स व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईने छ साथै विपन्न नागरिकलाई निशुल्क एम्बुलेन्स सुविधा उपलब्ध गराईने छ ।

(घ) आधारभुत आँखा दाँत जाँच शिविर र पाठेघरको स्क्रिनिङ क्याप क्याम्प कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई उक्त कार्यक्रम संचालन गर्नको लागि बजेट विनियोजन गरिनेछ ।

(ङ) स्वस्थ र गुणस्तरीय खाद्यपदार्थ आपुर्तिको लागि बजार अनुगमन प्रणालीलाई नियमित र प्रभावकारी बनाईनेछ साथै स्वास्थ्यका लागि हानिकारक खाद्य पदार्थ नियम, खाद्य पदार्थको मापण्ड निर्धारण र गुणस्तरको समेत अनुगमन गरिने छ ।

(च) गाउँपालिकामा कार्यरत स्वास्थ्य कर्मीलाई (अनमी) तिनवर्षे कबुलियतनामाको आधारमा दक्ष प्रसुती तालिममा पठाई सो पश्चात गाउँपालिका अन्तर्गतका वर्थिङ सेन्टरमा कामकाज गर्न लगाउने व्यवस्था मिलाईने छ ।

(छ) वर्थिङ सेन्टरहरूमा निर्मलीकरण र सुत्केरीलाई पोषिलो जाउलोको व्यवस्था मिलाईने छ ।

(ज) यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र प्राकृतिक प्रकोप तथा सडक दुर्घटनामा परेको घाईतेको उद्धारको लागि निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराईने छ ।

(झ) आमा र बच्चाको पोषण सुनिश्चित गर्न बहुक्षेत्रिय पोषण योजनाले परिलक्षित गरेको नतिजा प्राप्त गर्न फिक्कल गाउँपालिकाले पोषण मैत्री स्थानीय शासन लागु गरिनेछ साथै गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई निःशुल्क नियमित परिक्षण, सुक्ष्मपोषण युक्त खाद्य कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ साथै बालबालिकालाई निःशुल्क खोप, स्वस्थ सेवा र पोषणयुक्त खानाको प्रयाप्त व्यवस्थापन गरि बालमृत्यु दर न्युनिकरण गरिने छ।

(ञ) गाउँपालिका स्थित महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरूले स्वास्थ्य क्षेत्रमा हालसम्म पुर्याएको योगदानको उच्च सम्मान गर्दै निजहरूलाई खाजाखर्च बापत मासिक रु २५००।-(दुई हजार पाँच सय) का दरले रकम उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिने छ ।

(ट) गाउँपालिकाको वडा नं.३ खोलागाउँमा निर्माणाधिन गाउँपालिका स्तरीय १५ शैयाको अस्पतालको निर्माण कार्य सम्पन्न गरी आधुनिक उपकरण सहितको स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराईने छ ।

(ठ) मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्धनको लागि विषेश व्यवस्था गरिनेछ ।

(ड) एम्बुलेन्स चौबिसै घण्टा सञ्चालनमा हुने गरी तयारी राख्न आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरिने छ ।

(ढ) स्वास्थ्य चौकी तथा स्वास्थ्य इकाईबाट प्रदान गरिने खोप सेवा,सुरक्षित मातृत्व शिशु प्रजनन स्वास्थ्य पोषण लगायतका जनस्वास्थ्य सेवाहरू, उपचारात्मक सेवाको लागि आवश्यक औषधी,उपकरण, स्वास्थ्य सामाग्रीको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिने छ ।

(ण) खोप सुरक्षित मातृत्व,प्रजनन स्वास्थ्य,पोषण जस्ता जनस्वास्थ्य संग सम्बन्धित आधारभुत सेवा सुबिधालाई प्रभावकारी बनाउन महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरूलाई परिचालन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन

गरिने छ साथै महिलाको सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धिहकलाई सुनिश्चित गर्न संघ र प्रदेश संग सहकार्य गरिने छ ।

(त) यस गाउँपालिकामा स्थापना भएको फिक्कल ग्रामिण आँखा क्लिनिकबाट आँखाको दृष्टिको समस्या भएकाहरु लगायत विद्यालयमा अध्यायनरत विद्यार्थीहरुका लागि आँखा स्वास्थ्य कार्यक्रम संचालनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरिने छ ।

(थ) स्वास्थ्य चौकीहरुको व्यवस्थापन नियमावली तर्जुमा गरि अनुगमन व्यवस्था प्रभावकारी बनाइने छ । प्रत्येक स्वास्थ्य चौकीमा प्रयोगशाला ल्यावको स्थापना गरिने छ ।

(द) गृहिणीहरुलाई बालबालिका हेरचाह र स्वस्थआहार सम्बन्धी आधारभूत तालिम दिइने छ ।

(ध) प्रत्येक स्वास्थ्य चौकीमा एक एम्बुलेन्सको व्यवस्था गर्दै जाने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

(घ) गम्भीर रोगको उपचार खर्च अभाव हुन नदिन गाउँमै वसोबास गर्ने वासिन्दाहरुको लागि अनिवार्य स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ साथै निम्न आए भएका व्यक्तिहरुको लागि निशुल्क विमा वा औषधीको व्यवस्था गरिनेछ ।

(न) वर्षमा १ पटक हरेक वडामा विशेषज्ञ डाक्टर सहित स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिने र स्वास्थ्य चौकीहरुमा नियमित विशेषज्ञ सेवाप्रदान गर्न **टेलिमेडिसिन** कार्यक्रम चलाइने छ ।

(प) स्थानीय जडिबुटी र आदिवासी ज्ञानलाई प्रवर्द्धन गरी परम्परागत स्वास्थ्य उपचार विधिको प्रवर्द्धन र योग तथा प्राणायमलाई अभियानको रुपमा सञ्चालन गरिने छ ।

(फ) निशुल्क औषधी वितरण कार्यलाई नियमित र पारदर्शी बनाइने छ ।

(ब) **सुत्केरी प्रतिक्षालय** को स्थापना गरिनेछ । अनिवार्य **चार पटक गर्भ जाँच गर्न गर्भवतीलाई स्वास्थ्य चौकीमा प्रत्येक पटक रु २०००** का दरले प्रदान गरिने छ । सुत्केरीलाई स्वास्थ्य चौकीमा निशुल्क जाउलोको व्यवस्था गर्न प्रत्येक स्वास्थ्य चौकीमाप्रति स्वास्थ्य चौकी ५० हजारका दरले स्वास्थ्य चौकीले खर्च गर्ने व्यवस्थापन गरिने छ ।

(भ) **सुत्केरी भेटघाट** तथा गर्भवती तथा ५ वर्ष सम्मका बालबालिकाको स्वास्थ्य हेरचाह गर्न घरमा स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गरिने छ ।

(म) प्रत्येक वडामा सुविधा सम्पन्न स्वास्थ्य चौकीको निर्माण गरी आधारभुत स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गरिने छ ।

(य) सबै नागरिकलाई स्वास्थ्य विमा गर्न प्रोत्सहान गरिने छ तर गरिविको रेखामुनी रहेका नागरिकहरु लागि निःशुल्क स्वास्थ्य विमाको व्यवस्था गरिने छ ।

(र) महामारी, विपद् तथा स्वास्थ्य जोखिम व्यवस्थापनको प्रबन्ध मिलाइने छ ।

(ल) **प्राकृतिक रुपमा जडीबुटीको खानी फिक्कलमा** प्रादेशिक वैद्य खाना र प्रादेशिक मेडिकल कलेज निर्माण गर्न बाग्मती प्रदेश सरकार र संघिय सरकारसँग अनुरोध गर्ने साथै आवश्यक जग्गा व्यवस्थापन एवं स्थान पहिचान पालिकाले गरी निर्माण प्रक्रियाका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गरिने छ ।

(श) नागरिक आरोग्य केन्द्रलाई थप व्यवस्थित गरि सेवा प्रवाह गरिने छ ।

९ पुर्वाधार विकास

(क) संघीय र प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरी गाउँपालिका केन्द्रलाई नमुना शहरको रूपमाविकास गर्न विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरि काम अगाडी बढाईने छ ।

(ख) भवन निर्माण संहिताको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने छ ।

(ग) गाउँपालिका स्थित उपयुक्त स्थानमा नागरिक उड्ययन प्राधिकरण सँग समन्वय गरि ६ वटै वडामा हेलिप्याड सेन्टर हेलिप्याड सेन्टर निर्माण गरि संचालनमा ल्याईने छ ।

(घ) गाउँपालिका क्षेत्र अन्तर्गत पुर्वाधार विकास कार्यक्रमअन्तर्गत (सडक तथापुल, सिचाई, भवनतथा सहकारी विकास, उर्जा, लघु तथा सानाजलविद्युत, सूचनातथा संचार) का कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

(ङ) सुरक्षित आवासबाट बन्चितनागरिकहरुको लागि सुरक्षितनागरिक आवास कार्यक्रम संचालन गरी घर निर्माण गरी हस्तान्तरण गरिनेछ साथै आमनागरिक,जनताआवास कार्यक्रम नेपाल सरकार बागमतीप्रदेश सरकार र गैरसरकारी संघसंस्थासंग साभेदारी गरि यसै वर्ष खरको छाना मुक्तगाउँपालिका घोषणा गरिने छ ।

च) स्मार्ट गाउँपालिका निर्माणका लागि आवश्यक प्रकृया अगाडी बढाईने छ साथै यसै वर्ष सम्पूर्ण विद्यालयमा अप्टिकल फाइबरको इन्टरनेट पुर्याईने छ ।

सडक तथा पुल

(क) यातायात गुरु योजना निर्माण गरी फिक्कल गाउँपालिका भित्रका सडकहरुको बर्गीकरण गाउँपालिका केन्द्र देखि ६ वटै वडा केन्द्रहरु सम्म बाह्रै महिना संचालन हुने सडकहरु कालोपत्रे, आर.सि.सि.गर्न स्तरउन्नतीका कार्यहरु संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरी निर्माण गरिने छ ।

(ख) मध्य पहाडी लोकमार्गको खुर्कोट-घुर्मी खण्डको मर्मत र खाडसाड खोला, सोखु खोलो पुलनिर्माण कार्यलाई द्रुत गतिमा अगाडी बढाउन सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरिनेछ साथै कल्लेरी दोभानमा मोटरेवलपुल र खाडसाडको खजुरे खोलमाकजवे निर्माणका लागि पहल गरिने छ ।

(ग) मध्यपहाडी राजमार्गको फिक्कल क्षेत्रभित्र आवश्यकता अनुसार हेरालु राख्न पहल गरिने छ ।

(घ) मध्यपहाडी लोकमार्गबाट फिक्कल क्षेत्रभित्र केवलकार संचालनको लागि सम्भाव्यता कार्य अगाडी बढाईने छ ।

(ङ) डिपिआर तयार गरि आवश्यक स्थानहरुमा भोलुडगे पुलहरुनिर्माण गर्न पहल गरिने छ ।

(च) सिन्धुली फिक्कल गाउँ पालिका वडा नं ४ वाट ओखलढुङ्गा जिल्लाको सुनकोशी गाउँपालिकाको वडा नं २ को सुनकोशीनदीमा निर्माण हुने मोटरेवलपुल निर्माणका सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायमा पहल गरिने छ ।

(छ) पुर्वाधार निर्माणका काम गर्दा वातावरणको संरक्षण र सन्तुलनलाई गम्भिर ध्यान दिदै उत्खनन कार्यमा हेभी मेशीन प्रयोग गर्नु भन्दा पहिले गाउँपालिकाबाट अनिवार्यरूपमा अनुमति लिनुपर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

(ज) हाल संचालीत अधुरा सडक आयोजनाका कामलाई निरन्तरता दिइने छ ।

(भ्र) विद्युतिय चार्जिड पर्यावरण मैत्री यातायात सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्य गरिने छ, बायो इनिजिनियरिड,बातावरण संरक्षण अनिवार्य गराईने छ ।

(ब) सडक सुरक्षा एवम् दुर्घटना रोकथामका व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गरिने छ ।

(ब) गोरोटो तथा घोडेटो बाटो पर्यटकीय पदमार्ग निर्माण कार्य आवश्यकता अनुसार अगाडी बढाईने छ ।

सिचाई

(क) महाभारत पर्वतहरुबाट निस्केको पानी र नदीहरुको मुहान संरक्षण बाँध निर्माण गरि लघु जलविद्युत र सिचाईमा थप प्रभावकारी प्रयोग गरिनेछ, साथै अन्य सम्भावित स्थानहरुमा सरोवरको सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ ।

(ख) यस गाउँपालिकाका सबै वडा मा रहेको सुख्खा ग्रस्त क्षेत्रका उत्पादनशील भूमिहरुमा लिफ्ट सिचाई, थोपासिचाई, बाँध सिंचाइ,फोहोरा सिचाई, प्लाष्टिक पोखरी र आकासेपानी संकलन, तालतलैया संरक्षण, पानीको श्रोत संरक्षण मार्फत सिचाईको व्यवस्थामिलाई उत्पादन सहजताको लागि संघ प्रदेश तथा विभिन्न संघ संथा निकायसंग समन्वय सहकार्य र लागत साभेदारीम कार्य व्यवस्थित रुपामा बढाईने छ ।

(ग) कृषि योग्य जमिनका लागि सिंचाइको व्यवस्था मिलाई उत्पादनमा बृद्धि गरिने छ ।

(घ) भूमीगत पानीको उपयोग सम्बन्धि कानुनको निर्माण, नियमन र व्यवस्थापन गरिने छ ।

(ङ) जलाधार क्षेत्रको संरक्षण, वाढी पैरो नियन्त्रण गरी पिउने पानी, सिंचाइ, विद्युत र पर्यटन क्षेत्रमा बहुउपयोग हुने गरी विकास गरिने छ ।

उर्जा

(क) यस गाउँपालिकालाई धुँवामुक्त उर्जायुक्त गाउँपालिका बनाईने छ ।

(ख) संघ र प्रदेश र विद्युत प्राधिकरणसंग समन्वयगरि लघु जलविद्युत आयोजनालाई राष्ट्रिय प्रशारण लाईनमा जोड्ने र राष्ट्रिय प्रशारण लाईनलाई समग्र गाउँपालिकामा विस्तार गरिनेछ । गाउँपालिका भित्रका वाक्सु, सोखु, ढोडेनीखोलामा सम्भाव्यता अध्ययन गरि १ मेगावाट विद्युत उत्पादनको लागि संघ र प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरिने छ ।

(ग) आगामी ३ वर्ष भित्रमा सम्पूर्ण वडाहरुमा विद्युतिकरणको सुविधा उपलब्ध गराइ उज्यालो गाउँपालिका घोषणा गरिने छ ।

(घ) यस गाउँपालिका भित्र संचालित लघु जलविद्युत कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गरिने छ साथै सार्वजनिक स्थानम सडक बत्तीको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई

(क) खानेपानी तथा सरसफाई गरुयोजना निर्माण गरी एक घर एक धारा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कार्यरत सरकारी गैसरकारी संघ संस्था गाउँपालिका र सम्बन्धित उपभोक्ताको लागत सहभागितामा सबै नागरिकलाई स्वच्छ खानेपानीको आपूर्ति गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

(ख) खानेपानी मुहानको पानीको नियमित गुणस्तर परिक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

(ग) २०७२ सालको भुक्मप पश्चात खानेपानी मुहान सुकेका आयोजना तथा वस्तीहरुमा नयाँ मुहानको सम्भाव्यता अध्ययन गरि स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था गरिने छ ।

(घ) मेरो फोहोर म आफै व्यवस्था गर्छु भन्ने भावना विकास गरी पूर्ण सरसफाईयुक्त गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ साथै त्यसका लागि आवश्यक पूर्वाधार(ल्याण्ड फिल्ड) निर्माण गर्ने र उक्त स्थानमा वस्तीस्तरबाट निस्किएको फोहोर संकलन गर्न गाउँपालिकाले एक वटा फोहोर बोक्ने गाडीको व्यवस्थापन समेत गरिने छ ।

(ङ) सार्वजनिक स्थलमा फोहोर फाल्न पूर्णरूपमा निषेध गरिनेछ साथै छिमेकी स्थानिय तहको साभेदारीमा फोहोर व्यवस्थापन तथा आमदानीको स्रोतको रूपमा विकास गरिने छ ।

(च) मापदण्ड विपरितका प्लास्टिक मुक्त र प्लास्टिक जन्य बस्तुको बैकल्पिक व्यवस्था गरिने छ ।

(छ) जलाधार तथा खानेपानीको मुहानको संरक्षण गरिने छ ।

(ज) फोहोर मैला व्यवस्थापन गुरुपयोजना निर्माण गरी दीर्घकालीन रूपमा समाधान गर्न लागिने छ साथै फोहोर मैला व्यवस्थापन र सरसफाइ सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।

सूचना तथा संचार प्रविधी

(क) फिक्कलएफ.एम. संचालनको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिने छ

(ख) सबै वडा कार्यालयहरुमा द्रुत गतिको ईन्टरनेट सेवाउपलब्ध गराउनको लागि अप्टिकल फाईबर बिछ्याउने कार्यको लागि आवश्यक बजेटको थप व्यवस्था गरिने छ ।

(ग) फिक्कल गाउँपालिकाको आवश्यक स्थानहरुमा नेपाल टेलिकमको टावर स्थापनाको लागि नेपाल दुरसंचार प्राधिकरण सगँ समन्वयमा निर्माण गरि संचालनमा ल्याईने छ ।

(घ) गाउँपालिकाबाट गरिने विभिन्न सन्देश मुलक कार्यक्रमहरुको नियमित ,रेडियो,एफ.एम तथा सामाजिक सञ्जाल मार्फत प्रशारण गरिने व्यवस्था गरिएको छ ।

(ङ) सबै वडाहरु र पालिकाको तथ्याङ्क र अभिलेखलाई अध्यावधिक गरिने छ साथै नविनतम प्रविधि सहितको सूचना तथा अधिलेख प्रणालिको व्यवस्था गरिने छ ।

(च) सार्वजनिक एवं सरकारी सम्पतिको अभिलेख संकलन, संरक्षण र व्यवस्थापन गरिने छ ।

(छ) डिजिटल प्रविधिबाट नागरिकको सेवाप्रवाहको व्यवस्था मिलाइने छ साथै नागरिकहरुलाई सूचनाको हक दिलाउनका लागि गाउँपालिकामा एक जना सूचना अधिकारीको र प्रवक्ता मार्फत सूचना उपलब्ध गराइने छ ।

(ज) सार्वजनिक स्थलहरुमा निःशुल्क इन्टरनेटको प्रबन्ध मिलाइने छ साथै सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको अधिकतम प्रयोग मार्फत सेवाप्रवाहाको व्यवस्था मिलाइने छ ।

(झ) सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको अधिकतम प्रयोग मार्फत सेवा प्रवाहको व्यवस्था मिलाइने छ साथै हुलाक सेवालाई व्यवस्थित गर्नका लागि सघं र प्रदेश सरकारसंग सहकार्य गरिने छ ।

वन, वातावरण तथा विपत व्यवस्थापन

(क) वातावरणमा क्षतिपुग्ने गरी ढुङ्गा भिक्ने तथा सार्वजनिक तथा निजि जग्गामा खन्न खार्न परेको वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन प्रतिवेदनको आधारमा खादा वातावरणमा असर नपर्ने प्रतिवेदनको आधारमा मात्रखन्न गाउँपालिकाले अनुमति प्रदान गरिने छ ।

- (ख) पर्यटन प्रवर्धनको लागि वन डिभिजन कार्यालयसँग समन्वय गरी वनस्पतिपार्क निर्माण गरिनेछ, पुष्पलाल लोकमार्ग आसपासमा पुष्पलालपार्क निर्माणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिने छ ।
- (ग) सरकारी वनलाई सामुदायिकवन र कबुलियतिवनमा रूपान्तरण गरि वनविनाश रोकथामतथाविस्तार गरि स्थानीयविपन्न समुदायको उपभोक्ताको आयआर्जन वृद्धि गरिनेछ, साथै निजीवन विस्तारलाई समेत प्रोत्साहित गरिने छ ।
- (घ) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र समुदाय, नागरिक समाज, सामुदायिकवन, कबुलियतिवन, निजीवन, वन डिभिजन कार्यालयको सहकार्यमा वृहत वृक्षारोपण कार्यक्रमअन्तर्गत विभिन्न स्थानीय जातको अत्याधिक विरुवा रोप्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- (ङ) फिक्कलको महाभारत क्षेत्रलाई जडीबुटी पकेट(ब्लक) क्षेत्र र जोनमा सुपरजोन रूपान्तरण गरि जडीबुटीमा आधारित उद्योगहरुको स्थापना गरिने छ साथै सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिसंग सहकार्य गरी जडिबुटी एवं वन पैदवारको उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरण सम्बन्धी कार्यहरु गरिने छ ।
- (च) महाभारत क्षेत्रबाट बग्ने विभिन्न खोलाखहरेहरुबाट हुने भुक्षय नियन्त्रण गर्न प्रभावित समुदायको सहकार्यमा कार्यक्रम संचालन गरिने छ साथै विकास निर्माणमा सकेसम्म हरित निर्माण प्रविधिको प्रयोग गरिने छ ।
- (छ) महाभारत क्षेत्रबाट बग्ने विभिन्न खोलाखहरेहरुबाट हुने भुक्षय नियन्त्रण गर्न प्रभावित समुदायको सहकार्यमा कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- (ज) आगलागी, बाढिपहिरो लगायतका प्राकृतिक प्रकोपबाट हुने क्षतिन्युनिकरण गर्नको लागि जनचेतना मुलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
- (झ) विद्युतिय चार्जजिड पर्यावरण मैत्री यातायात सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्य गरिने छ, बायो इन्जिनियरिङ,वातावरण संरक्षण अनिवार्य गराईने छ ।
- (ञ) प्राकृतिक प्रकोप प्रभावितको खोज ,उद्धार तथा राहतको लागि विपत कोषको व्यवस्थापन गरिएको छ ।
- (न) संघ, प्रदेश, छिमेकी प्रदेश र छिमेकी स्थानीयतह सगँ समन्वय गरि दमकलको व्यवस्था गरिने छ ।
- (ट) वातावरण मैत्री घर निर्माणको लागि एक घर १० विरुवा, एक व्यक्ति १ फलफुल विरुवा रोप्ने अभियान संचालन गरिने छ साथै,विद्यालयहरुमा अध्ययनरत छात्राछात्राहरुलाई अतिरिक्त क्रियाकलाप अन्तर्गत विद्यालयसगँ समन्वय गरि वृक्षारोपण तथा बगैँचा निर्माण गरि संरक्षण गर्न र सार्वजनिक स्थलको संरक्षण तथा सरसफाई गर्न प्रोत्साहित गरिने छ ।
- (ठ) वातावरण पर्यावरण तथा हरित विकासको लागि सार्वजनिक स्थलहरुमा पोखरी निर्माण तथा विरुवा रोप्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ साथै फिक्कल क्षेत्रलाई पर्यटकिय वनधार्मिक वन तथा निजीवन निर्माण गरि वन संरक्षण तथा संवर्द्धन गरिने छ
- (ड) विपद/प्रकोप व्यवस्थापन,कोरोना,खडेरी,वाढी,पहिरो,भुक्षय,महामारी,आगलागी,चट्याङ्ग, भूकम्प जस्ता विपदको पूर्व तयारी राहतको व्यवस्था,प्रकोप व्यवस्थापन,उद्धार र पुनर्स्थापनाका कामहरु सम्पादन गरिने छ ।
- (ढ) पूर्वाधार विकासका क्रियाकलापहरु सञ्चालनगर्दा विपद जोखिम संवेदनशीलतालाई केन्द्र विन्दुमा राखी कार्यान्वयन गर्न सघाउ पुग्ने गरी डिजाईन तथा ईष्टिमेट गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- (ण) विपदहरुको रोकथाम तथा न्युनिकरणको लागि पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र सर्वसुलभका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्थानीय विपद व्यवस्थापन कोष मा आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिने छ ।
- (त) वन्यजन्तु संरक्षणमा विशेष व्यवस्थापन गरिने छ साथै फिक्कल क्षेत्रलाई पर्यटकिय वनधार्मिक वन तथा निजीवन निर्माण गरि वन संरक्षण तथा संवर्द्धन गरिने छ ।
- (थ) वि.स.२०७९ देखि २०८८ सम्म हरित दशक को कार्यक्रम बनाई अगाडी वढाईने छ ।

- (द) वन डडेलोबाट हुन सक्ने क्षती रोक्न प्रतिकारात्मक तथा उपचारात्मक कार्यक्रमतर्जुमा गरिने छ साथै विपद जोखिम व्यवस्थापन योजना को तर्जुमागरि कार्यान्वयन गरिने छ ।
- (ध) अल्पकालिन राहत र उद्धार तथा पुनःनिर्माणका कार्यका लागि व्यवस्था मिलाइने छ साथै विपदबाट हुन सक्ने मानविय तथा भौतिक क्षतिलाई रोक्न भूसंरक्षण तथा बाढी पैरो नियन्त्रण सम्बन्धीकार्यहरु गरिने छ ।
- (न) वन क्षेत्रको अतिक्रमण रोक्न संघ तथा प्रदेश सरकारसंग सहकार्य गरिने छ ।

शुसासन तथा संस्थागत विकास

शुसासन तथा संस्थागत विकास समिति मार्फत कार्यालयहरुको सेवाप्रवाह चुस्त बनाउन शिक्षक,कर्मचारीहरुको क्षमता विकास सम्बन्धि तालिम,शिक्षक,कर्मचारी नियुक्ति,अवकास,आन्तरिक सरुवा,म्यादथप लगायत शुसासन व्यवस्थाका लागि आवश्यक प्रक्रिया सम्बन्धि सम्पूर्ण कार्यहरु समितिको सिफारिस मार्फत संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

(क) गाउँ पालिकाबाट प्रवाहगरिने सम्पूर्ण सेवालाई छिटो,छरितो,प्रभावकारी,सेवाग्राही मैत्री बनाउन र शुसासन कायम गर्न प्रशासन सेवालाई स्मार्ट सेवाप्रदान गरी चुस्त दुरुस्त बनाई स्मार्ट पालिका बनाइने छ ।

(ख) गाउँकार्यपालिका र वडा कार्यालयहरुबाट प्रवाह गरिने सेवातथा सुचनाहरुलाई विधुतिय उपकरण र सूचना प्रविधिको माध्यबाट उपलब्ध गराइने छ ।

(ग) गाउँपालिकामा सेवाप्रवाह डिजिटल प्रविधिबाट, विधुतीय लेखा प्रणाली, विधुतीय कर प्रणाली, विधुतीय जिन्सी तथा योजना व्यवस्थापन प्रणाली लागु गरिने छ ।

(घ) गाउँपालिकाबाट गरिने विभिन्न सन्देश मुलक कार्यक्रमहरुको नियमित ,रेडियो,एफ.एम तथा सामाजिक सञ्जाल मार्फत प्रशारण गरिने व्यवस्था गरिएको छ ।

(ङ) सबै वडा कार्यालयहरुमा अनलाईन प्रणालीबाट घटना दर्ता गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ साथै सामाजिक सुरक्षाभत्तालाई प्रभावकारी बनाउन सामाजिक सुरक्षाभत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहिको विवरण वडा कार्यालयको सूचना पाटीमा टास्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

(च) गाउँपालिका र प्रत्येक वडाहरुबाट प्रदान गरिने वस्तु तथा सेवाको गुणस्तर सम्बन्धी चौमासिक रुपमा सार्वजनिक सुनुवाई तथा सामाजिक परिक्षण कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ साथै गाउँपालिकाको प्रवक्ता मार्फत गाउँपालिकाले गरेका गतिविधिहरु मासिक रुपमा संचार माध्यमबाट सम्प्रेषण गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

(छ) मध्यकालीखर्च संरचना र आवधिक योजनालाई कार्यान्वयन गरिने छ ।

(ज) गाउँपालिकाको सूचना अधिकारी मार्फत गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयसगँ सम्बन्धित सार्वजनिक सूचनाहरु सरोकारवालाहरुलाई उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइने ।

(झ) जनमुखि सेवाप्रवाहको लागि गाउँपालिका र मातहतका वडा कार्यालयहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको क्षमता विकासको लागि सीप तथा क्षमता विकास तालिम संचालन गरिने ।

(ञ) गाउँपालिकाको स्वीकृत वार्षिक योजना, आवधिक, आवधिक प्रगति विवरणहरु र गाउँ सभा तथा गाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत भई वेभसाईटमा समेत राखिने छ ।

(ट) जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुलाई समन्वय र सकारात्मक सोच विकास अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

(ठ) निवृत्तिभरण कार्यक्रमले नसमेटने कर्मचारीहरूलाई निवृत्तिभरणको लागि कोष तथा विमा कार्यक्रम लागू गरिनेछ। साथै, गाउँपालिकाका प्रत्येक पदाधिकारीहरूको लागि समेत विमाको व्यवस्था गरिने छ। साथै गाउँपालिकास्थित विकास निर्माणको काममा रहेका कामदारहरूको सामुहिक दुर्घटना विमा कार्यक्रम संचालन गरिने छ।

(ड) यस गाउँपालिकाको नाममा कायम भएको बेरुजु फस्यौट गर्न लेखा समितिमार्फत सिफारिस भई आवश्यक प्रमाण जुटाई सम्परिक्षण गरि बेरुजु फस्यौट गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ। साथै गाउँपालिकाले आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरिक्षण कार्य वर्षको चार पटकमा नघट्ने गरि गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ।

(ढ) करदाताहरूलाई प्रोत्साहित गर्नको लागि करदाता शिक्षा संचालन गरिने छ। साथै समयमै कर बुझाउने करदातालाई प्रोत्साहन गरिने छ। साथै करदाता मध्येबाट सवैभन्दा बढी कर तिर्ने करदातालाई पुरस्कृत गरिने छ।

(ण) गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन बमोजिम संकलन गरिने राजश्व सम्बन्धित वडा कार्यालयबाट संकलन गरिने छ।

(ट) गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूबाट लिईने राजश्व तथा गैर राजश्व शुल्क दरमा विभिन्न संघ/संस्था/व्यक्तिहरूको सुभावा र राजश्व परामर्श समितिको सिफारिस बमोजिम करको दरमा पुर्नमुल्याङ्कन गरी आ.ब.२०७९/०८० मा लिईने राजश्व शीर्षक अन्तर्गत सोही बमोजिमको दरमा लिने व्यवस्था गरिने छ।

(ठ) सेवाप्रवाहको लागि आवश्यक पर्ने न्यूनतम प्रशासनिक खर्चको लागि बजेट विनियोजन गरी प्रशासनिक संरचना र कार्यलाई मितव्ययी बनाउन अनुत्पादक खर्चहरू कटौती गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ।

(ड) संघीय सरकारबाट बृद्धि गरिएको तलब सुविधाबमोजिम यस गाउँपालिकामा कार्यरत सम्पूर्ण स्थायी, अस्थायी र करार शिक्षककर्मचारी सम्पूर्णको शुरु तलब स्केलको १५ प्रतिशतले हुन आउने रकम गाउँपालिका र मातहतमा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीहरूको लागू हुने गरी बृद्धि गरिएको छ।

(ढ) गाउँपालिका तथा मातहतका वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी अन्तर्गत आवश्यकताको आधारमा क्रमशः १ जना इलेक्ट्रीसियन र २ जना नगरप्रहरी, ५ जना कार्यालय सहयोगी र ५ जना सरसफाईको दरबन्दी सृजना गरी सेवा करारमा लिईने छ।

(ण) विद्यालय र स्वास्थ्य चौकिको गुणस्तर सुधार गर्न सेवानिवृत्त जंगी र निजामती नागरिकहरूको संलग्नतामा रेखदेख तथा निरिक्षण कार्यदल गठन गरिनेछ। त्यस्ता कार्यदल मार्फत हरेक महिना गाउँपालिकाले रिपोर्ट लिइ सेवा तथा गुणस्तरमा नियमित सुधार गरिने छ।

(त) गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा परियोजना बैंक खडा गरी लगानी सम्मेलन गर्ने लगानी गर्न लगानी कर्ताहरू निजिक्षेत्र सहकारी क्षेत्र सहकारी स्थानीय गैरसरकारी संस्था तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूलाई आमन्त्रण गरी साभेदारीको लागि अपिल गरिने छ।

(थ) NGO/INGOमार्फत संचालन गर्ने कार्यक्रमलाई गाउँसभामा अनिवार्य रुपमा पेश गरी गाउँपालिका को वार्षिक बजेटको रुपमा मुलप्रवाही करण गरिने छ।

(द) वेभसाइट मार्फत गाउँ सरकारको आम्दानी तथा खर्च त्रैमासिक रुपमा सार्वजनिक गरिने छ।

(ध) विकासका वार्षिक योजनानिर्माण र कार्यान्वयनमा समुदाय परिचालनकालागि साविकका वडालाई समेटेर टोल विकास संस्था गठन गरि सक्रिय बनाइने छ। साथै सबै वडाको घरधुरी दर्ता गरि घरधुरी पहिचानको लागिनिश्चित कोड प्रदान गरिने छ। एकिकृत तथ्यांकव्यवस्थापन प्रणाली सुरुवातगरिनेछ। पारिवारिक विवरण (Family Folder) स्थापना गरि सफ्टवेयर मार्फत वडाहरू बाटै तथ्यांकअद्यावधिकहुने व्यवस्था शुरु गरिनेछ।

(न) उच्च प्रविधिको प्रयोग गर्नुपर्ने र ठूला लागत बाहेकका आयोजनाहरूको कार्यान्वयन उपभोक्ता समिति, सहकारी र सामुदायिक संस्थाहरू मार्फत कार्यान्वयन गरिने छ। उपभोक्ता समितिहरूलाई प्रभावकारी परिचालन गर्न उपभोक्ता समिति परिचालन कार्यविधि तर्जुमा गरिने छ।

(प) संगठन व्यवस्थापन सर्भेक्षण कार्य सम्पन्नगरि गाउँपालिकाको जनशक्ति आवश्यकता पहिचान गरिने छ । सो का आधारमा स्थानीय कर्मचारी सेवा सम्बन्धी कानुन तर्जुमा गरिने छ, कार्यसम्पादन मुल्याङ्कन प्रणालीलाई चुस्तबनाई कार्यपालिका र नागरिक प्रति उत्तरदायी बनाउइने छ । गाउँपालिकाभित्र रिक्त रहेका प्राविधिक कर्मचारीको पदपूर्तिका लागि करार प्रणालीको अवलम्बन गरिनेछ ।

(फ) गाउँपालिकाको लोगो तथा मौलिकता भल्किने गित निर्माण गरीने छ ।

(ब) बैक मार्फत सामाजिक सुरक्षाभत्ता वितरणको लागि सम्बन्धित वडाहरुमा रहेको मतदान केन्द्र रहेको स्थानमा प्रत्येक तीन महिनामा एक पटक वितरण गरिने छ ।

(म) कार्यालयमा सम्पादन हुने कार्यहरुको सूची सहितको ध्वनी नागरिक वडापत्र राखिने छ ।

(य) कर्मचारीको कार्यसम्पादनका आधारमा स्तर वृद्धि गरिने छ साथै इमान्दार र लगनशिलकर्मचारीलाई कार्य क्षमता काआधारमा प्रोत्साहन गरिने छ ।

(र) गाउँपालिकाले सम्पादन गर्ने कार्यमा पूर्णरूपमा सुशासनकायम गरिने छ साथै प्रशासन सेवालाई जनमुखि, जन उत्तरदायीबनाइने छ ।

(ल) कल सेन्टर र निशुल्क टोल फ्रि सेवा संचालन गरिने छ साथै हेलो पालिका सेवा संचालन गरिने छ ।

(ल) गाउँकार्यपालिकालाई आवश्यक सुझाव, सल्लाह एवम परामर्स दिनका लागि गाउँ कार्यपालिका विविध विधाका विज्ञ सल्लाहकार समिति गठन गरिने छ ।

न्यायिककार्य सम्पादन:

(१) गाउँपालिकाको न्यायिक समितिको कार्यालयमा न्यायिक ईजलासको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिने छ ।

(२) गाउँपालिका स्थित सामुदायिक मेलमिलाप केन्द्रमा कार्यरत मेलमिलाप कर्ताको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

(३) न्यायिक समितिमा कार्यरत कर्मचारीको क्षमता विकास तथा दक्षकर्मचारी व्यवस्थापन गरिने छ ।

(४) न्यायिक समितिको क्षेत्राधिकार भित्रका मुद्दाहरुलाई द्रुत सम्पादन गरि सेवाग्राहीमैत्री बनाईने छ ।

(५) हालको कानुनी व्यवस्थाको बारेमा गाउँपालिका बासीहरुलाई कानुन सम्बन्धि सचेतना मुलक कार्यक्रमन्यायमा पंहुचकार्यक्रम संचालन गरि सुसुजित गरिने छ ।

(६) गाउँपालिकाको न्यायिक समितीको दैनिककाम गर्न १ जना सहायक स्तरको कर्मचारी व्यवस्थापन गरी सेवाप्रवाहलाई चुस्तपारिने छ ।

(७) गाउँपालिकाको कार्यालयमा नागरिक वडापत्र राख्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

(८) गाउँपालिकामादार्ता हुन आएका सवै विवादहरुलाई छिटो र छरितो छिनोफानो हुने ब्यवस्था मिलाइनेछ । यसका लागि सामुदायीक मेलमिलाप केन्द्रहरुलाई अधिकतम परिचालन गरिने ।

(९) उपरोक्त नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनका लागि निम्न लिखित ऐन, नियम, निर्देशिका, कार्यविधिहरु तत्काल तर्जुमा गरी लागु गरिने छ ।:

- गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन
- गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन
- स्थानीय सेवा ऐन
- स्वास्थ्य चौकीब्यवस्थापननियमावली
- विषयगत समिति व्यवस्थापन तथा संचालन कार्यविधिहरु
- खानेपानी उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन कार्यविधि
- टोल विकास संस्था गठन तथा परिचालन कार्यविधि
- कन्टिजेन्सी रकम व्यवस्थापन तथा खर्च सम्बन्धी कार्यविधि
- अस्थायी करार कर्मचारी सामाजिक सुरक्षा कोषकार्यविधि
- जलस्रोत निर्देशिका
- स्वास्थ्यविमाकार्यविधि
- सामाजिक समावेशीकरण नीति
- सार्वजनिक जवाफदेहिता प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यविधि,
- गाउँपालिकाको कार्यसञ्चालन निर्देशिक
- आकस्मिक कोष संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि

स्थानीय तहको योजना प्रक्रियामा युवा सहभागिता सम्बन्धी कार्यविधि

आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली दर्जुमा दिग्दर्शन

वित्तिय सुशासन जोखिम मुल्याङ्कन कार्यविधि

गाउँपालिकाको संचित कोषको आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्बन्धी कार्यविधि

मेलमिलाप केन्द्र संचालन सम्बन्धीकार्यविधि

सुचनातथा अभिलेख केन्द्रको स्थापना तथा संचालन सम्बन्धि कार्यविधि

व्यवसाय कर सम्बन्धी कार्यविधि

राजश्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा दिग्दर्शन

घर जग्गा बहाल व्यवस्थापन कार्यविधि

स्थानीय वातावरण तथा प्राकृतिक स्रोत संरक्षण ऐन

सार्वजनिक खरिद नियमावली

नदीतथाअन्य सार्वजनिक क्षेत्रको सरसफाई सम्बन्धि कार्यविधि

वालविवाह विरुद्ध कार्यक्रमखर्च कार्यविधि

सडक वालवालिकाको व्यवस्थापन खर्च कार्य कार्यविधि

वाल गृह संचालन कार्यविधि

शहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड

उत्थानशील समुदायको लागि गाउँपालिकाको रणनीति

स्थानीय उर्जा विकास निर्देशिका

वार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमा दिग्दर्शन

गरिवी निवारणका लागि लघुउद्यम विकास कार्यक्रम संचालन कार्यविधि

शिक्षा नियमावली

गाउँपालिका कार्यसम्पादन नियमावली

कार्यपालिकाको बैठक संचालन कार्यविधि

प्राविधिक शिक्षालय संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि

१) स्थानीयतहको न्यायीक समिति मार्फत छिटो छरितो र जनताको हितमा न्याय सम्पादन गरिने छ ।

२) विपन्न तथा गरिविहरुका लागि निःशुल्क कानुनी सेवा उपलब्ध गराइने छ ।

३) न्यायीक समितिको कामलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।

४) मानवअधिरकारको संरक्षण गरिने छ

सभाध्यक्षतथा सदस्यहरु

अन्त्यमाआ.ब.२०७९/०८० का लागि यस गाउँपालिकाको तपसिलमा उल्लेखित कुल वार्षिक बजेट माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रम बमोजिम विनियोजन हुने गरी वजेट विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ ।

सशर्त/निःसशर्त/संघीय राजश्व/आन्तरिकको कुल जोड

सि.न.	विवरण	रकम
१	संघीय समानिकरण अनुदान	८८५०००००
२	प्रदेश समानिकरण अनुदान	७५२२०००
३	संघीय विशेष	१०००००००
४	प्रदेश विशेष	७२०००००
५	संघीय सशर्त अनुदान	२४०१०००००
६	प्रदेश सशर्त अनुदान	२३२१४०००
७	आन्तरिक स्रोत तर्फको अनुमानित आय	९९९८०००
८	संघीय राजश्व वाडँफाँड	८५२२१०००
९	प्रदेश समपुरक कोष	२९९९७०००
१०	प्रदेशराजश्व वाडँफाँड	२४७२३०००
	कुलजम्मा	५१६४७५०००

रु.हजारमा

विवरण	आन्तरिक श्रोत	राजश्व बाँडफाडबाट प्राप्तहुने रकम	वित्तीय समानीकरण अनुदान	पसशर्त अनुदान	विशेष अनुदान	समपुरक अनुदान	आन्तरिक ऋण	कुल बजेट	खर्च प्रस्ताव	
									चालु	पूँजिगत
संघ	-	८५२२१	८८५००	२३०१००	१००००	-	-	४१३८२१	३०१४२१	११२४००
प्रदेश	-	२४७२३	७५२२	२३२१४	७२००	२९९९७	-	९२६५६	६२६५९	२९९९७
स्थानीय तह	९९९८	-	-	-	-	-	-	९९९८	-	९९९८
जम्मा	९९९८	१०९९४४	९६०२२	२५३३१४	१७२००	२९९९७	-	५१६४७५	३७३०८०	१५२३९५

